

Zamawiający

Gmina Niegowa

Opracowanie

Grupa Altima S.C.
Konduktorska 33
40-155 Katowice

Data opracowania

Maj 2023

Grupa ALTIMA S.C.
M. Grabowska, P. Syrek
40-155 Katowice, ul. Konduktorska 33
NIP: 6452361107, REGON: 240050673

Spis treści

1 Wprowadzenie	3
2 Wnioski z diagnozy społeczno - przestrzenno - gospodarczej.....	4
2.1 Założenia	4
2.2 Wyniki prac diagnostycznych	5
2.3 Współpraca Gminy Niegowa z innymi społecznościami samorządowymi	11
3 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	14
3.1 Analiza SWOT	14
3.2 Wizja oraz cele rozwoju gminy Niegowa do roku 2030	18
4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategii	22
5 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.....	26
6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	29
6.1 Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy	29
6.2 Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	37
6.3 Schematyczne rozmieszczenie planowanych działań i oczekiwanych zmian	40
6.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	42
6.4.1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określone w strategii rozwoju województwa.....	45
7 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	47
8 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy	55
9 System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	56
10 Ramy finansowe i źródła finansowania.....	59
Spis tabel	61
Spis map	61
Spis rysunków	61

1 Wprowadzenie

Podstawowe przesłanki decydujące o konieczności opracowania strategii to:

- potrzeba dostosowania kierunku rozwoju jednostki do zmieniających się uwarunkowań,
- dostępność środków zewnętrznych i niewystarczające własne zasoby finansowe,
- zabezpieczenie średnio i długookresowych ustaleń na podstawie kompromisu wśród społeczności oraz mobilizacja społeczności do współrealizacji strategii.

Rysunek 1 Rola oraz funkcje Strategii Rozwoju

Źródło: Opracowanie własne

Strategia rozwoju Gminy Niegowa do roku 2030 określa cele rozwoju jednostki oraz kierunki działania, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń, w tym pozyskiwania środków finansowych na zamierzenia inwestycyjne jednostki w perspektywie do 2030 roku.

Podstawą do sporządzania Strategii Rozwoju Gminy Niegowa do roku 2030 były zapisy:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Prace nad strategią poprzedziła wnikliwa analiza procesu przemian zachodzących na terenie jednostki w ostatnich latach. Diagnoza sytuacji społeczno - gospodarczo - przestrzennej stanowiła punkt wyjścia dla dalszych etapów prac nad strategią.

2 Wnioski z diagnozy społeczno - przestrzenno - gospodarczej

2.1 Założenia

Wymóg przeprowadzenia „diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych” wynikał z art. 10 a ust 1 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Opracowanie diagnozy stanowiło istotny element prac nad strategią. Diagnoza pozwoliła na sprawną i efektywną realizację dalszych prac nad strategią, w szczególności dotyczących zobrazowania wizji i kierunków jej rozwoju w ramach modelu struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy, który stanowi nowy element planowania rozwoju.

Diagnoza nie była w procesie planowania celem samym w sobie, ale stanowiła podstawę do dalszych prac.

Autorzy opracowujący diagnozę posłużyli się kilkoma źródłami pozyskiwania danych tj.:

- danymi statystycznymi udostępnionymi przez GUS,
- danymi uzyskanymi z Urzędu Gminy w Niegowie,
- wynikami ankietyzacji dedykowanej ogółowi mieszkańców gminy,
- wynikami prac warsztatowych. Warsztaty odbyły się w siedzibie Urzędu Gminy w Niegowie. Uczestnikami spotkania byli z przedstawiciele władz gminnych, pracownicy Urzędu Gminy oraz radni gminni.

2.2 Wyniki prac diagnostycznych

	
Liczba mieszkańców Gminy	Z danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) za lata od 2017 do 2021 wynika, iż liczba osób zamieszkujących Gminę Niegowa uległa zmniejszeniu. Co jest trendem zgodnym z trendem zdiagnozowanym dla powiatu myszkowskiego oraz całego województwa śląskiego. Analizując dane dotyczące ilości mieszkańców gminy Niegowa w podziale na grupy wiekowe w latach 2017-2021 zauważamy spadek mieszkańców gminy w wieku przedprodukcyjnym, niewątpliwie jest to związane ze zmniejszającą się liczbą przyrostu naturalnego w gminie, znacznie wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym.
Przyrost naturalny	Na etapie prac diagnostycznych zestawiono dane dotyczące przyrostu naturalnego w gminie Niegowa w latach 2017 - 2021. Dane te pozwoliły wyznaczyć linię trendu, która ma tendencję spadkową (wzrost ujemnego przyrostu naturalnego na terenie Gminy). Przyrost naturalny w gminie Niegowa jest znacznie niższy niż ten zdiagnozowany dla kraju i województwa śląskiego, nie mniej jednak był wyższy niż ten dla powiatu myszkowskiego.
Saldo migracji	Saldo migracji dla gminy w analizowanym okresie od 2017 do 2021 każdorazowo przyjmuje wartości ujemne.
Zagrożenia społeczne	Zdaniem mieszkańców gminy biorących udział w procesie ankietyzacji, najbardziej znaczące problemy (zagrożenia) społeczne występujące na terenie

	gminy to starzenie się społeczeństwa oraz alkoholizm (odpowiednio 29,76% i 20,24% ankietowanych wskazało jako wysokie zagrożenie dla tego czynnika). Problem alkoholizmu został również wyszczególniony w raporcie o stanie gminy za rok 2021. Jak czytamy w raporcie - Według mieszkańców gminy Niegowa spożywanie alkoholu stanowi dość poważne zagrożenie. Problem jest wyraźnie dostrzegalny, potwierdza to fakt, że 91 % respondentów zna osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu. Ponad 80 % mieszkańców zauważa osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych. Co trzeci mieszkaniec potwierdza mylny pogląd, że alkohol w piwie nie szkodzi niż alkohol w wódce. Ponad 70 % dorosłych mieszkańców gminy uważa, że spożywanie alkoholu przez osoby niepełnoletnie jest zjawiskiem pojawiającym się w gminie. W dodatku 50 % mieszkańców słyszało o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim na terenie gminy. Ponad połowa młodzieży szkolnej twierdzi, że rówieśnicy piją alkohol. Sprzedawcy twierdzą, że zdarzają się próby kupna alkoholu przez nieletnich w ich sklepie.
Dostępność i jakość usług społecznych i zdrowotnych w gminie	Ankietowanym mieszkańcom Gminy zadano pytania dotyczące dostępności i jakości opieki zdrowotnej. Największa ilość ankietowanych mieszkańców gminy określiła dostępność i jakość opieki medycznej na terenie gminy na poziomie zadowalającym (32,69% oddanych głosów - na odpowiedź „średnia”). Role instytucji kultury na terenie gminy pełni Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna Gminy Niegowa. Pomimo licznych wydarzeń organizowanych przez placówki, ankietowani mieszkańcy gminy nie wskazali, że dostęp i jakość oferty kulturalnej na terenie gminy jest zadowalający (większość ankietowanych wskazała, że jest on zły lub średni). Na terenie sprawnie funkcjonują placówki oświatowe i wychowawczo-opiekuńcze. Ankietowani mieszkańcy gminy podczas prowadzonych prac diagnostycznych dobrze ocenili jakość usług świadczonych przez placówki oraz dostęp do nich. W zakresie dostępności usług dla osób niepełnosprawnych, dostosowano stronę internetową Urzędu do standardów spełniających kryteria dostępności, przygotowywane projekty budowlane obejmują potrzeby powyższej grupy osób, zapewniono dostęp do Urzędu Gminy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz ośrodka zdrowia za pomocą platformy oraz podjazdów. W celu zdiagnozowania dostępności, Gmina uczestniczy również w indywidualnym programie wsparcia w zakresie zapewnienia dostępności architektonicznej budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Niegowie.
Dostęp do infrastruktury	Gmina Niegowa obsługuje 11 czynnych ujęć wody wraz ze zbiornikami wody w miejscowościach: Antolka, Bliżyce, Brzeziny, Ogorzelnik, Dąbrowno, Gorzków Nowy, Łutowiec, Mzurów, Sokolniki, Tomiszowice, Trzebnów, zbiornik

technicznej i komunikacyjnej	wyrównawczy w Postaszowicach i Niegowie oraz przepompownię wody w Mzurowie, nieczynne ujęcie w Niegowie i Moczydłach. Na wodociągach obsługujących mieszkańców gminy występują znaczne ubytki wody. Straty, te spowodowane są głównie awariami wodociągów i przyłączy oraz awariami sterowań pompami. Ze względu na starą sieć wodociagową, zbudowaną z przestarzałych materiałów i zastosowanych rozwiązań technicznych z lat sześćdziesiątych ograniczenie tych ubytków jest możliwe przez wymianę na nowe rurociągi i zastosowanie lepszych rozwiązań technicznych. Dodatkowo straty wody powodują nielegalne pobory oraz błędne wskazania wodomierzy. Gmina Niegowa posiada niski stopień skanalizowania (ok. 18,4%). Miejscowości skanalizowane to: - Niegowa wyposażona w kanał ogólnospławny o długości 5,3 km - Niegówka wyposażona w kanał sanitarny o długości 0,7 km - Moczydło wyposażone w kanał sanitarny o długości 1,75 km - Postaszowice wyposażone w kanał sanitarny i burzowy o długości 2,3 km Ścieki poprzez system kanalizacyjny trafiają do mechaniczno - biologicznej oczyszczalni ścieków znajdującej się w Niegowie. Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosi 11,49 km kanalizacji ogólnospławnej i sanitarnej. Do sieci kanalizacyjnej aktualnie jest przyłączonych 334 gospodarstwa w tym 298 budynków mieszkalnych. W sieci działa pięć przepompowni ścieków. Gmina posiada oczyszczalnię ścieków, która funkcjonuje od 1997 r. o przepustowości 390 m³/d. Uzyskiwane parametry oczyszczonych ścieków spełniają normy aktualnego pozwolenia wodno - prawnego. Rozbudowa istniejącego systemu kanalizacji i modernizacja sieci wodociagowej są nadal głównym celem rozwoju infrastruktury gminy, zadania te są realizowane zgodnie z możliwościami finansowymi gminy. Ankietowanym mieszkańcom zadano pytanie odnośnie stanu gospodarki odpadami na terenie gminy Niegowa. Ankietowani mieszkańcy wskazali, iż stan jest zły i bardzo zły (łącznie 42% ankietowanych) oraz średni 26,92% ankietowanych. Mimo wskazań mieszkańców trudno jednoznacznie wskazać, iż stan ten jest rzeczywiście zły. Gmina dysponuje bowiem PSZOK-em, mieszkańcy objęci są selektywną zbiórką odpadów (wyposażono gospodarstwa w kosze oraz worki) ,
--	--

	w tym odpadów elektronicznych i gabarytów, , prowadzi akcje edukacyjne i informacyjne, w zakresie właściwej segregacji, posiada aplikację „Moje odpady” będącej źródłem informacji na temat harmonogramów odbioru, segregacji, oraz służącej do komunikacji, zatem należy wskazać, że działania powyższe wychodzą ponad standardy wymagane dla systemów gospodarki odpadami. Ponadto Mieszkańcy mają prawo do skorzystania z ulgi w płatnościach za odbiór i zagospodarowanie odpadów, w przypadku posiadania przydomowego kompostownika. Prawdopodobną przyczyną niezadowolenia, są coraz wyższe koszty wywozu odpadów i mimo wszystko duża liczba dzikich wysypisk. Gmina Niegowa posiada korzystne zewnętrzne powiązania komunikacyjne z ważnymi ośrodkami regionalnymi (Częstochowa, Katowice) jak i sąsiednimi gminami. Przez gminę przebiegają następujące ważne szlaki drogowe o znaczeniu regionalnym: - droga wojewódzka DW 789 Woźniki - Koziegłowy - Lelów (przebiega od DK 46 w kierunku wschodnio-zachodnim od granic gminy z Gminą Lelów i dalej do Koziegłów granica z Gminą Żarki), - droga wojewódzka DW 794 Koniecpol-Lelów-Wolbrom (przebiega w wschodniej części gminy z południa na północ). Na terenie gminy funkcjonuje również duża część dróg nieutwardzonych łączących obszary zabudowy i tereny upraw polowych i leśnych. Stan techniczny sieci dróg w gminie jest dobry, drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych i niezaliczone do kategorii dróg gminnych wymagają przeprowadzenia prac modernizacyjnych
--	--

Bezrobocie w gminie	Zgodnie z danymi GUS/BDL na koniec grudnia 2021 roku zarejestrowanych było 153 osoby. Dla porównania w roku 2020 liczba ta wynosiła 146 osób.
Warunki do rozwoju działalności gospodarczej	Ankietowani mieszkańcy gminy Niegowa ocenili warunki do rozwoju przedsiębiorczości w gminie w większości jako złe i bardzo złe (łącznie 57% ankietowanych), jednakże w bazie CEiDG (nieuwzględniającej spółek prawa handlowego), ujawniono wpisy dla 349 przedsiębiorców Jako bardzo złą (34%) ankietowani uznali dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje w gminie.

	
Walory przyrodnicze	Teren Gminy nie jest skażony przez przemysł i urbanizację. Krajobraz okołońiegowskich wiosek urozmaïcony jest lasami, wapiennymi skałami i górującymi nad okolicą średniowiecznymi fortecami. Przez teren gminy biegnie kilka szlaków turystyki pieszej, rowerowej i transeuropejski szlak konny Na terenie Gminy Niegowa występują następujące formy ochrony przyrody: ▪ Obszary Natura 2000, - obszar PLH240020 Ostoja Złotopotocka, - PLH240032 Ostoja Kroczycka. ▪ Park Krajobrazowy ▪ Pomniki przyrody. Reasumując gminę cechuje wysoka różnorodność środowiska naturalnego. Charakterystyczne dla gminy unikatowe krajobrazy, są potencjałem do jej rozwoju w kierunku turystyczno- rekreacyjnym.
Jakość przestrzeni publicznej	Ankietowani na pytanie o jakość (zagospodarowanie) przestrzeni publicznej w gminie wskazali, iż jest ona bardzo dobra i dobra jedynie w 15%. Odpowiedź zła/bardzo zła wskazało 38% badanych. W odpowiedziach ankietowych nie wskazano konkretnych niedoborów przestrzeni publicznej. Wskazania były ogólne. Z kolei zdanie mieszkańców na temat dostępu do infrastruktury sportu i rekreacji było nieznacznie lepsze 32% respondentów wskazało odpowiedź bardzo dobra/dobra, z kolei 45% wypowiedziało się negatywnie. Rozbudowywana przez ostatnie lata infrastruktura drogowa, około turystyczna (ścieżki pieszo rowerowe, kompleksy sportowe, place zabaw i siłownie zewnętrzne), wytyczenie pierwszej w gminie trasy Questu, przyczyniły się do rozwoju turystyki

	kwalifikowanej, wiążącej aktywność fizyczną z zaspokajaniem potrzeb informacyjno - poznawczych. Dominuje tutaj turystyka piesza i rowerowa Szlaki turystyczne na terenie gminy to: - czerwony, Szlak Orlich Gniazd, - niebieski, Szlak Warowni Jurajskich, - żółty, Szlak Zamonitu. Szlaki rowerowe: 1. Bobolice - Mirów - Łutowiec- Moczydło - Niegowa - Ogorzelnik - Bobolice - długość 13,8 km. 2. Mirów - Żarki - Przewodziszowice - Czatachowa - Złoty Potok, Przewodziszowice - Czatachowa - Trzebników- Ostreżnik, Trzebników - Brzeziny - długość trasy ok. 22 km. 3. Rowerowy szlak Orlich Gniazd.
Walory kulturowe	Na terenie gminy znajdują się liczne zabytki, w tym również te wpisane do rejestru Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.
Jakość powietrza na terenie gminy	Gmina Niegowa znajduje się w wyznaczonej w ramach POP dla Województwa Śląskiego strefie śląskiej, w której występują liczne przekroczenia substancji szkodliwych w powietrzu. Gmina posiada dwa czujniki jakości powietrza, zlokalizowane w m. Niegowa i Sokolniki, umożliwiające szybkie reagowanie przypadku jego nagłego pogorszenia

2.3 Współpraca Gminy Niegowa z innymi społecznościami samorządowymi

Gmina Niegowa od wielu lat jest członkiem stowarzyszeń, jednostek samorządu terytorialnego oraz Lokalnej Grupy Działania, opisanych poniżej:

✓ Śląski Związek Gmin i Powiatów

Misją Śląskiego Związku Gmin i Powiatów jest służba na rzecz dobra publicznego w Województwie Śląskim poprzez wspieranie społeczności i samorządów lokalnych w drodze:

- integrowania na płaszczyźnie regionalnej śląskich gmin i powiatów,
- wspierania i promocji samorządności lokalnej,
- kształtowania wspólnej polityki samorządów lokalnych i lobbingu samorządowego,
- wspierania inicjatyw na rzecz rozwoju gmin i powiatów,
- profesjonalnego szkolenia, doradztwa, wymiany doświadczeń i upowszechniania modelowych rozwiązań w zakresie rozwoju lokalnego i zarządzania w gminach i powiatach

Główne pola działalności Śląskiego Związku Gmin i Powiatów:

- kształtowanie wspólnej polityki samorządów lokalnych,
- reprezentowanie interesów samorządu lokalnego,

- informowanie i szkolenie gmin i powiatów w dziedzinie polityk i programów UE,
- polityka miejska,
- działalność na rzecz rozwoju gospodarczego gmin i powiatów i promocja,
- realizacja programu "Rozwój obszarów wiejskich w gminach i powiatach województwa śląskiego",
- działalność informacyjno-szkoleniowa i edukacyjna na rzecz gmin i powiatów.

✓ **Związek Gmin Jurajskich**

Związek Gmin Jurajskich jest dobrowolnym stowarzyszeniem gmin z województwa małopolskiego i śląskiego, leżących na Wyżynie Krakowsko - Częstochowskiej. Działa od końca 1991 roku, a jego założycielami było 15 gmin (obecnie do ZGJ należą 33 gminy).

Podstawowymi celami Związku są:

- promocja turystyczna Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej przez różnego typu wydawnictwa (przewodniki, albumy, mapy, foldery, ulotki), akcje promocyjne w środkach masowego przekazu, uczestnictwo w targach turystycznych (ITB w Berlinie, WTM w Londynie, Ukraine? w Kijowie, TT Warsaw w Warszawie, Tour Salon w Poznaniu, Lato w Warszawie, Krakowski Salon Turystyczny, Glob w Katowicach, MTG w Gdańsku, Intourex w Sosnowcu, Na Styku Kultur w Łodzi),
- pomoc w nawiązywaniu kontaktów z partnerami krajowymi i zagranicznymi, chcącymi inwestować na terenie Wyżyny
- rozwój turystyki wiejskiej
- ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych Jury
- rozwój infrastruktury turystycznej
- dążenie do gospodarczej i kulturalnej integracji gmin
- współpraca i wymiana doświadczeń z zakresu funkcjonowania samorządów lokalnych
- opracowanie i popularyzacja budownictwa dostosowanego do krajobrazu.

✓ **Związek Powiatowo - Gminny „Jedźmy razem”.**

Celem związku jest organizowanie komunikacji publicznej na terenie powiatu myszkowskim

✓ **Lokalna Grupa Działania Partnerstwa Północnej Jury**

Działalności Stowarzyszenia PPJ przyświecają cele strategiczne zawarte w Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR).

Stowarzyszenie m.in.

- kreuje i wspiera działania służące wykorzystaniu i zagospodarowaniu zasobów społecznych, naturalnych, kulturalnych i turystycznych Północnej Jury
- wspiera działania podnoszące świadomość ekologiczną, przedsiębiorczość, integrację międzypokoleniową.
- propaguje działania idące w kierunku znajomości i poszanowania dziedzictwa kulturowego, tradycji, obyczajów, przyczynia się do upowszechniania zdrowego stylu życia.
- odgrywa istotną rolę w nawiązywaniu współpracy z podobnymi instytucjami w Polsce i Europie.

✓ **Związek Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.**

Gmina jest, zarówno jej członkiem, jak i współzałożycielem stowarzyszenia.

Do stowarzyszenia przystąpiły 34 samorządy północnej części województwa śląskiego skupionej wokół Częstochowy.

Głównym zadaniem stowarzyszenia jest skuteczne zabieganie o środki unijne dla subregionu.

3 Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym

3.1 Analiza SWOT

Analiza SWOT to podstawowe narzędzie analizy strategicznej, służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju i potencjału badanego obszaru.

W celu identyfikacji obszarów problemowych, szans i zagrożeń w wymiarze społeczno - przestrzenno - gospodarczym jednostki, wykorzystano dane pozyskane w trakcie opracowywania diagnozy, (której streszczenie zostało przedstawione w poprzednim rozdziale strategii).

Podczas prac diagnostycznych przeprowadzono spotkanie warsztatowe w którym udział wzięli mieszkańcy Gminy, radni, przedstawiciele Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych .

Podczas warsztatów przeprowadzono prace związane z opracowaniem analizy SWOT.

Poniżej przedstawiono analizę SWOT będącą punktem wyjścia dla zidentyfikowania celów strategicznych strategii oraz przypisanych im celów operacyjnych. Poniższa analiza jest wynikiową prac diagnostycznych przeprowadzonych dla potrzeb przedmiotowej strategii.

Tabela 1 Analiza SWOT - aspekt społeczny

Aspekt społeczny	
Mocne Strony	Słabe Strony
1. Dostęp do wysokiej jakości oferty edukacyjnej w gminie. 2. Przynależność do Związku Gminy Jurajskich, możliwość integracji lokalnej społeczności z mieszkańcami pozostałych gmin jurajskich.	1. Niekorzystne trendy demograficzne: - spadek mieszkańców gminy, - ujemny przyrost naturalny, - wieloletnie ujemne saldo migracji, - starzenie się społeczeństwa (wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców). 2. Występujące patologie społeczne. 3. Brak dostępu do specjalistycznych usług medycznych. 4. Niewystarczająca liczba miejsc integracji społecznych - brak domu seniora i świetlic środowiskowych (klubów młodzieżowych, siłowni). 5. Trudności z dostępem do jednostek publicznych dla osób z niepełnosprawnościami.

	6. Niski rozwój bazy rekreacyjno-sportowej (brak Hali sportowej)
Szanse	Zagrożenia
1. Rozszerzenie oferty kulturalno - rekreacyjnej w gminie w tym utworzenie miejsc integracji społecznych. 2. Moda na osiedlanie się w miejscowościach podmiejskich, dobrze skomunikowanymi z dużymi miastami. 3. Dalsza poprawa jakości życia w gminie za sprawą m.in. rozbudowy infrastruktury wod.-kan.	1. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. 2. Obniżająca się, jakość życia w gminie w związku z brakiem realizacji zadań społecznych (pogarszającą się, jakością środowiska naturalnego, degradacją przestrzeni publicznych itp.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

Tabela 2 Analiza SWOT - aspekt gospodarczy

Aspekt gospodarczy	
Mocne Strony	Słabe Strony
1. Współpraca władz gminnych z lokalnymi przedsiębiorcami (ciągły dialog, pomoc doradcza w pozyskiwaniu źródeł współfinansowania rozwoju działalności gospodarczej). 2. Przynależność gminy do Związku Gmin i Powiatów Subregionu Północnego - możliwość z korzystania przez gminę ze środków zewnętrznych dedykowanych dla członków Subregionu Północnego Województwa Śląskiego.	1. Brak terenów inwestycyjnych, generujących rozwój przedsiębiorstw. 2. Brak dywersyfikacji ofert zatrudnienia dla osób młodych. 3. Wiejski charakter gminy, opartej na rolnictwie i dostarczaniu usług turystycznych, warunkuje zasadniczo jednolite wykształcenie mieszkańców, co ogranicza potencjał dostępu do różnorodnie wykształconych pracowników dla przyszłych inwestorów. 4. Niski stopień promocji gminy.
Szanse	Zagrożenia
1. Wzrost popytu na usługi turystyczne (agroturystykę) generujący nowe formy aktywności gospodarczej mieszkańców.	1. Wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej decydujące o zamykaniu lokalnych firm.

2. Zagospodarowanie istniejących niewykorzystanych budynków na potrzeby prowadzenia usługowej działalności gospodarczej.	2. Agresywna promocja turystyczna sąsiednich gmin, skupiająca uwagę turystów kierunkowo na jednej gminie Jury Krakowsko-Częstochowskiej. 3 Brak aktywności właścicieli gospodarstw agroturystycznych w poszerzanie oferty, ponad noclegową
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

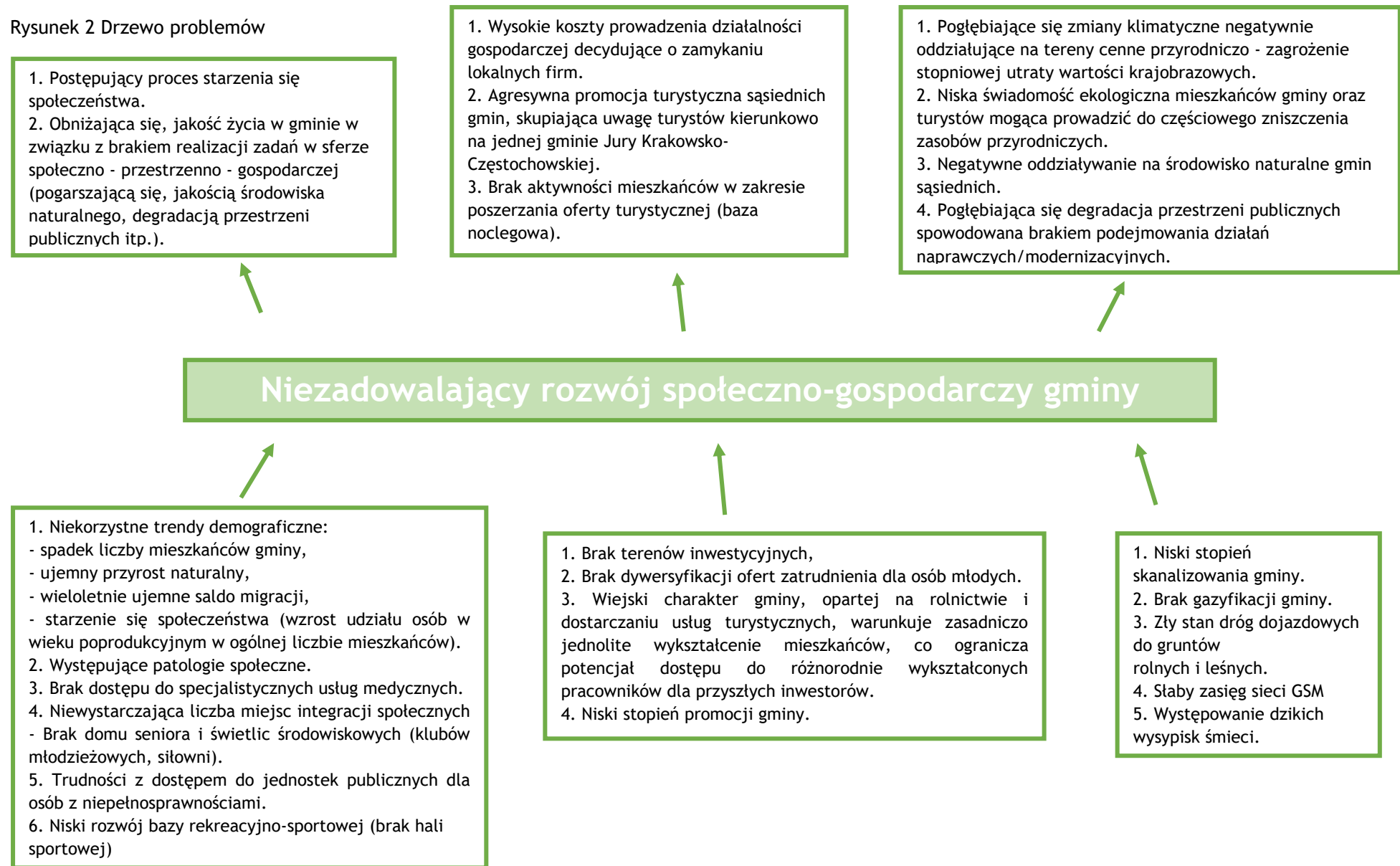
Tabela 3 Analiza SWOT - aspekt przestrzenny

Aspekt przestrzenny	
Mocne Strony	Słabe Strony
1. Bardzo atrakcyjne walory przyrodnicze gminy - występowanie krajobrazów priorytetowych. 2. Występowanie rozpoznawalnych w skali województwa obiektów zabytkowych (zamek w Bobolicach i ruiny średniowiecznego zamku obronnego w Mirowie). 3. Bardzo dobre warunki do uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.	1. Niski stopień skanalizowania gminy. 2. Brak gazyfikacji gminy. 3. Zły stan dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych. 4. Słaby zasięg sieci GSM 5. Występowanie dzikich wysypisk śmieci.
Szanse	Zagrożenia
1. Poprawa, jakości przestrzeni publicznej poprzez jej dalsze atrakcyjne zagospodarowanie. 2. Poprawa, jakości środowiska naturalnego za sprawą rozbudowy sieci gazowej i kanalizacyjnej oraz rozbudowa instalacji OZE. 3. Wzrost świadomości społecznej w zakresie konieczności ochrony przyrody. 4. Realizacja zamierzeń inwestycyjnych wpływających na adaptację jednostki do postępujących zmian klimatycznych.	1. Pogłębiające się zmiany klimatyczne negatywnie oddziałujące na tereny przyrodnicze. 2. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy oraz turystów mogąca prowadzić do częściowego zniszczenia zasobów przyrodniczych. 3. Negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne gmin sąsiednich. 4. Pogłębiająca się degradacja przestrzeni publicznych spowodowana brakiem podejmowania działań naprawczych/modernizacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników z przeprowadzonej diagnozy

Przedstawiona wyżej analiza SWOT stanowiła punkt wyjścia do zdefiniowania drzewa problemów, które z kolei pozwoli na zdefiniowanie celów rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku.

Rysunek 2 Drzewo problemów

Zródło: Opracowanie własne

3.2 Wizja oraz cele rozwoju gminy Niegowa do roku 2030

Wizja jest opisem pożądanego wizerunku jednostki w odległej, lecz wyraźnie zdefiniowanej przyszłości docelowo w roku 2030. Zakłada się przy tym, że realizacja wizji możliwa będzie przy zaistnieniu wszystkich korzystnych uwarunkowań do jej realizacji (zagrożenia zdiagnozowane w analizie SWOT nie wystąpią, a zdefiniowane szanse zostaną wykorzystane).

Wizja rozwoju Gminy Niegowa w 2030 przedstawia się następująco:

Gmina Niegowa:

- to miejsce atrakcyjne do zamieszkania, wrażliwe społecznie, niwelujące różnice i dysproporcje społeczne mieszkańców,
- to jednostka dbająca o swoje zasoby środowiskowe, wspierająca i promująca postawy proekologiczne,
- jest obszarem sprzyjającym tworzeniu i rozwijaniu aktywności gospodarczych,
- stale podnosi jakość i dostępność swojej przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej.

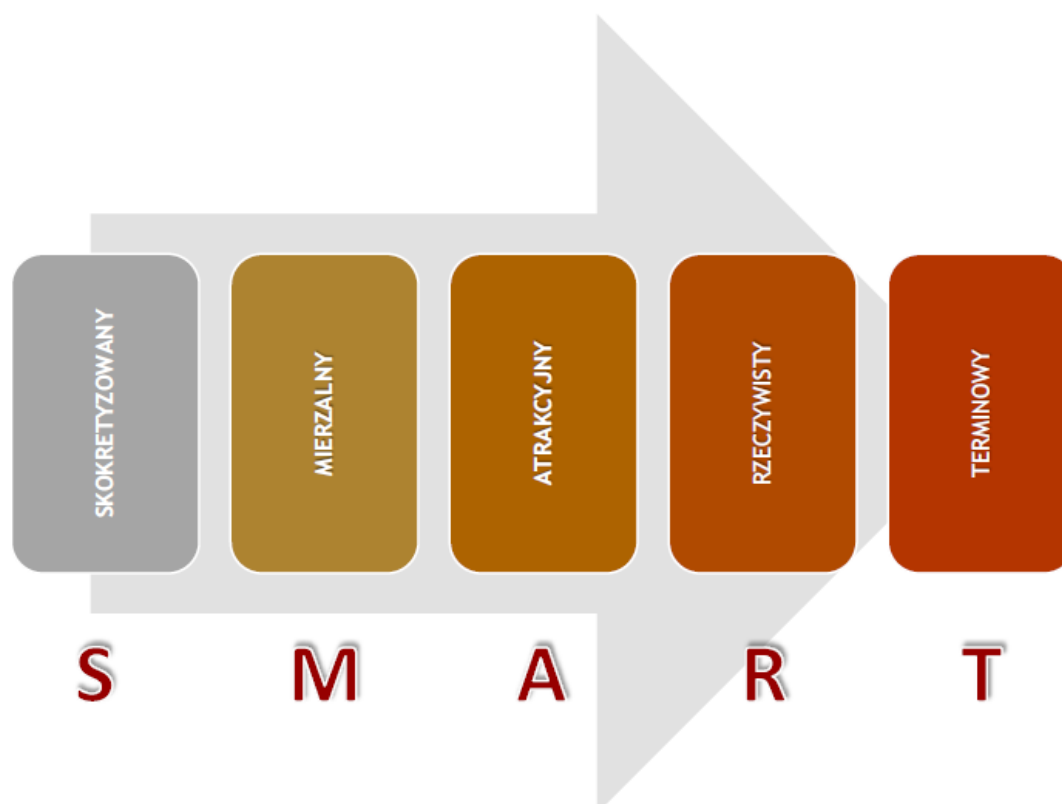
Zdefiniowana wyżej wizja będzie możliwa do osiągnięcia dzięki realizacji wyznaczonych celów strategicznych o długim horyzoncie czasowym oraz przypisanych im celów operacyjnych.

Cele sformułowano w odpowiedzi na problemy zidentyfikowane na etapie diagnostycznym dla lepszego wykorzystania istotnych zasobów i potencjałów gminy, opisanych w powyższych analizach SWOT.

Każdy cel w strategii określony został w sposób SMART (ang. - mądry):

- **SPECIFIC** - konkretny, określony, jasno zdefiniowany, dokładny,
- **MEASURABLE** - mierzalny, możliwy do wyrażenia w przyjętych jednostkach miary,
- **ATTAINABLE** - atrakcyjny, osiągalny, możliwy do zrealizowania,
- **REALISTIC** - realistyczny przy istniejących zasobach,
- **TIME-BOUNDED** - zdefiniowany, określony w czasie.

Rysunek 3 Cele wyznaczone metodą SMART

Źródło: Opracowanie własne

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe uwarunkowania wyznaczono następujące cele strategiczne:

Cel strategiczny I

Gmina Niegowa miejscem do rozwoju społeczno-gospodarczego

Cel strategiczny II

Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa

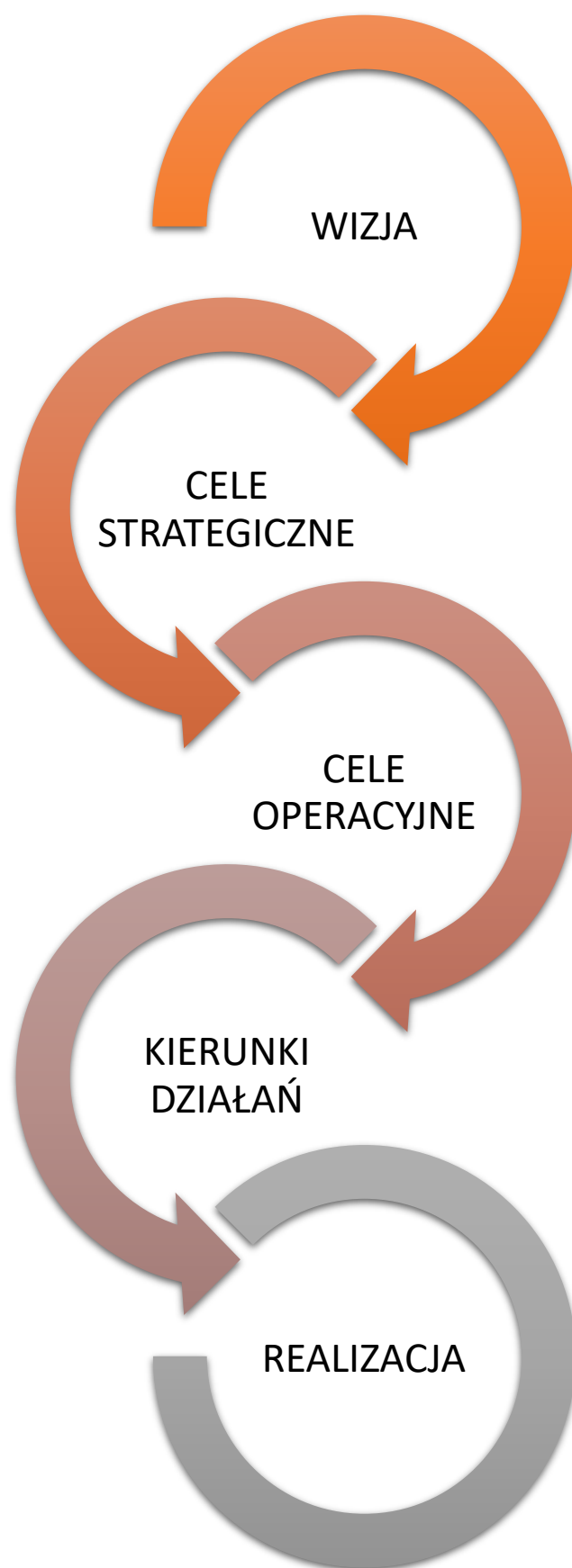
Cele strategiczne będą realizowane poprzez cele operacyjne obejmujące obszar społeczny, przestrzenny i gospodarczy.

Cel strategiczny I Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego
Cele ogólne I: C.I.1. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych - tworzenie miejsc integracji społecznej. C.I.2. Wspieranie dzieci i młodzieży w ich rozwoju. C.I.3. Wzmocnienie sektora MŚP poprzez działania edukacyjno-doradcze. C.I.4. Rozwój infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej.

Cel strategiczny II Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa
Cele ogólne II: C.II.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza. C.II.2. Realizacja inwestycji zwiększających estetykę i funkcjonalność przestrzeni gminy. C.II.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy. C.II.4. Podejmowanie działań związanych z bezpieczną przestrzenią publiczną. C.II.5. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa na terenie gminy C.II.6. Rozwój systemu gospodarki odpadami na terenie gminy C.II.7 Poszanowanie środowiska naturalnego gminy

Realizacja każdego z celów ogólnych możliwa będzie za sprawą konsekwentnej realizacji konkretnych kierunków działań, które wdrażane będą z kolei poprzez działania o charakterze inwestycyjnym, szkoleniowym oraz informacyjno-promocyjnym.

Rysunek 4 Wzajemne oddziaływanie wizji, celów i kierunków działań

Źródło: Opracowanie własne

4 Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategii

Zidentyfikowane kierunki działań stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy zgłaszane podczas badania ankietowego mieszkańców Gminy Niegowa oraz w trakcie spotkań z przedstawicielami samorządu gminnego.

Działania zostały przypisane odpowiednim celom społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Nie mniej jednak pomimo przyjętego przyporządkowania, należy wskazać, iż niektóre z działań mają oddziaływanie szersze tzn. będą przyczyniać się jednocześnie do osiągnięcia kilku zdefiniowanych celów z różnych obszarów (zarówno społecznego i gospodarczego jak i przestrzennego), występujący efekt synergii (szerszego oddziaływania) pozwoli na szybsze i bardziej kompleksowe osiągnięcie zakładanego celu strategicznego i zdefiniowanej wizji rozwoju gminy.

Tabela 4 Kierunki działań przypisane zidentyfikowanym celom strategii

Cel strategiczny I Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego		Cel strategiczny II Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa	
Cele ogólne I	Kierunek działań	Cele ogólne II	Kierunek działań
C.I.1. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy	K.C.I.1.1. Tworzenie miejsc integracji społecznej. K.C.I.1.2. Realizacja wydarzeń promujących gminę w tym dziedzictwa kulturowego i lokalnych tradycji	C.II.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza	K.C.II.1.1. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze prywatnym i publicznym K.C.II.1.2. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych
C.I.2. Wspieranie dzieci i młodzieży w ich rozwoju	K.C.I.2.1. Poprawa jakości edukacyjnej przedszkoli i szkół K.C.I.2.2. Zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży K.C.I.2.3. Dostosowanie placówek oświatowych.	C.II.2. Realizacja działań zwiększających estetykę i funkcjonalność przestrzeni gminy	K.C.II.2.1 Inwestycje w zakresie zielono - niebieskiej infrastruktury K.C.II.2.2. Działania edukacyjne mieszkańców w zakresie ich wpływu na jakość przestrzeni gminnych K.C.II.2.3. Zagospodarowanie budynków pozostających w zasobach Gminy Niegowa na potrzeby lokalnych społeczności

Cel strategiczny I Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego		Cel strategiczny II Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa	
Cele ogólne I	Kierunek działań	Cele ogólne II	Kierunek działań
C.I.3. Wzmocnienie sektora MŚP poprzez działania edukacyjno-doradcze.	K.C.I.3.1. Wzmocnienie działań na rzecz edukacji przedsiębiorczej dla mieszkańców gminy K.C.I.3.2. Tworzenie dla osób przedsiębiorczych warunków do zakładania pierwszego biznesu	C.II.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy.	K.C.II.3.1. Rozbudowa/modernizacja/ remont sieci ścieżek pieszo-rowerowych wraz z budową miejsc odpoczynkowych K.C.II.3.2. Zintegrowana promocja atrakcji turystyczno-rekreacyjnych Gminy K.C.II.3.3. Wytyczenie lokalnych szlaków, oznakowanie, przygotowanie materiałów informacyjnych, wyposażenie w niezbędne elementy infrastrukturalne K.C.II.3.4. Utworzenie infrastruktury dla popularnych form turystyki (pola namiotowe, kempingi)
C.I.4. Rozwój infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej	K.C.I.4.1. Utworzenie Dziennego Domu Seniora K.C.I.4.2. Modernizacja placówek oświatowych K.C.I.4.3. Budowa przedszkola K.C.I.4.4. Budowa hali sportowej K.C.I.4.5. Modernizacja infrastruktury rekreacyjnej oraz sportowej K.C.I.4.6. Poprawa dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnościami K.C.I.4.7. Podniesienie jakości usług zdrowotnych na terenie gminy	C.II.4. Podejmowanie działań związanych z bezpieczną przestrzenią publiczną	K.C.II.4.1. Budowa chodników wzdłuż dróg powiatowych K.C.II.4.2. Wzmocnienie potencjału jednostek OSP w Gminie Niegowa K.C.II.4.3. Budowa i modernizacja oświetlenia przy drogach publicznych K.C.II.4.4. Rozbudowa / budowa / przebudowa i remonty dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą K.C.II.4.5. Utworzenie monitoringu gminnego

Cel strategiczny I Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego		Cel strategiczny II Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa	
Cele ogólne I	Kierunek działań	Cele ogólne II	Kierunek działań
		C.II.5. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa na terenie gminy	K.C.II.5.1. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy K.C.II.5.2. Budowa i modernizacja sieci wodociągowej K.C.II.5.3 Budowa/przebudowa/modernizacja oczyszczalni ścieków K.C.II.5.4.Poprawa jakości systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną
		C.II.6. Rozwój systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	K.C.II.6.1. Wdrożenie usprawnień w zakresie selektywnej zbiórki odpadów K.C.II.6.2. Edukacja mieszkańców w zakresie selektywnego zbierania odpadów.
		C.II.7 Poszanowanie środowiska naturalnego gminy	K.C.II.7.1. Zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska naturalnego w gminie K.C.III.7.2. Wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo do działań edukacyjnych K.C.III.7.3. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ich wpływu na ochronę środowiska

Źródło: Opracowanie własne

5 Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Kolejnym etapem prac nad strategią jest określenie rezultatów planowanych działań. Stopień osiągnięcia przedstawionych w poprzednim rozdziale kierunków działań przypisanych do poszczególnych celów ogólnych definiować będą wskaźniki przedstawione w poniższych zestawieniach tabelarycznych.

Rokiem docelowym osiągnięcia niżej przedstawionych wskaźników będzie rok 2030.

Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego I

Cel strategiczny I Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.I.1. Wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego przez mieszkańców gminy	Liczba utworzonych miejsc integracji społecznej (szt.). Liczba zrealizowanych wydarzeń promujących gminę (szt.).
C.I.2. Wspieranie dzieci i młodzieży w ich rozwoju	Liczba szkoleń i kursów dedykowanych kadrze pedagogicznej (szt.). Liczba doposażonych placówek oświatowych (szt.). Zwiększenie oferty edukacyjnej, sportowej i artystycznej dedykowanej dzieciom i młodzieży gminnej (szt.).
C.I.3. Wzmocnienie sektora MŚP poprzez działania edukacyjno-doradcze	Liczba przeprowadzonych szkoleń dedykowanych przedsiębiorcom gminnym (szt.). Liczba wdrożonych udogodnień dla podmiotów rozpoczynających działalność gospodarczą (szt.).
C.I.4. Rozwój infrastruktury społecznej, rekreacyjnej i sportowej	Liczba wybudowanych/zmodernizowanych obiektów rekreacyjnych i sportowych (szt.). Liczba utworzonych obiektów dedykowanych starszym mieszkańcom gminy (szt.). Liczba zmodernizowanych placówek oświatowych. (szt.). Liczba wybudowanych placówek opiekuńczo -wychowawczych. (szt.). Liczba obiektów publicznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.).

Cel strategiczny I Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego	
	Liczba zmodernizowanych obiektów służących ochronie zdrowia (szt.).

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z UG Niegowa

Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego II

Cel strategiczny II Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w Gminie Niegowa	
Cel ogólny	Wskaźnik osiągnięcia celu
C.II.1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza	Liczba wybudowanych instalacji OZE na terenie gminy (sektor publiczny i prywatny) (szt.). Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków publicznych i prywatnych (szt.).
C.II.2. Realizacja działań zwiększających estetykę i funkcjonalność przestrzeni gminy	Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury (szt.). Liczba wdrożonych działań edukacyjnych w zakresie dobrych praktyk przyczyniających się do utrzymania wysokiej jakości przestrzeni publicznych (szt.). Liczba zmodernizowanych przestrzeni publicznych (szt.).
C.II.3. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej	Długość wybudowanych/zmodernizowanych ścieżek pieszo-rowerowych (km). Długość wytyczonych (nowych) szlaków turystycznych (km). Liczba wybudowanych miejsc odpoczynku (szt.). Liczba działań promujących atrakcje turystyczne gminy (szt.).
C.II.4. Podejmowanie działań związanych z bezpieczną przestrzenią publiczną.	Liczba zmodernizowanych budynków OSP (szt.). Liczba wyposażonych OSP (szt.). Liczba wybudowanych elementów monitoringu gminnego (szt.). Długość wybudowanych chodników (km). Liczba wybudowanych/zmodernizowanych punktów oświetleniowych (szt.). Długość wybudowanych. wyremontowanych dróg gminnych (km).
C.II.5. Racjonalna gospodarka wodna	Liczba zmodernizowanych/rozbudowanych oczyszczalni ścieków (szt.). Długość rozbudowanej kanalizacji sanitarnej na terenie gminy (km).

Cel strategiczny II Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w Gminie Niegowa	
	Długość rozbudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej na terenie gminy (km). Liczba wybudowanych wolnostojących zbiorników wodnych (szt.).
C.II.6. Rozwój systemu gospodarki odpadami	Liczba rozbudowanych/zmodernizowanych PSZOK (szt.). Liczba wdrożonych usprawnień w zakresie selektywnej zbiórki odpadów u źródła (szt.). Liczba przeprowadzonych kampanii i akcji promocyjnych w zakresie stosowania dobrych praktyk w sektorze gospodarki odpadami (szt.).
C.II.7. Poszanowanie środowiska naturalnego	Liczba usuniętych dzikich wysypisk śmieci (szt.). Liczba przeprowadzonych kampanii i akcji promocyjnych w zakresie stosowania dobrych praktyk w sektorze ochrony środowiska (szt.).

Źródło: Opracowanie własne na bazie danych z UG Niegowa

6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, obrazuje strategiczne pomysły na rozwój Gminy Niegowa zorientowane terytorialnie wynikające bezpośrednio z przeprowadzonej wcześniej diagnozy społeczno - gospodarczo - przestrzennej, zdefiniowanej wizji rozwoju gminy oraz wynikających z niej celów.

Model wskazuje (na podstawie zebranych danych) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (np. obszary problemowe, obszary z potencjałem).

Bazą modelu jest przestrzeń, która jest dobrem i zasobem o strategicznym znaczeniu dla społeczności lokalnych.

Główne zadania modelu to:

- obrazowanie kierunków rozwoju przestrzennego,
- określenie i hierarchizowanie obszarów kluczowych dla rozwoju gminy (OSI),
- definiowanie interesu publicznego (kształtowanie polityki rozwoju zgodnej z celami społeczno - ekonomicznymi, przeciwdziałanie kontrowersyjnym inwestycjom).

Podsumowując, model funkcjonalno-przestrzenny jest zatem przedstawieniem powiązanych ze sobą elementów zagospodarowania, które występują lub będą występować w granicach danego obszaru. Jest elementem szerszego procesu planowania przestrzennego gminy.

6.1 Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy

Pod względem administracyjnym Gmina Niegowa położona jest w północnej części województwa śląskiego. Jest gminą wiejską, a wraz z gminami: Myszków, Koziegłowy, Poraj oraz Żarki tworzy Powiat Myszkowski.

Gmina graniczy z gminami: powiatu częstochowskiego (Janów, Lelów), powiatu myszkowskiego (Żarki) oraz powiatu zawierciańskiego (Irządze, Kroczyce, Włodowice).

Gmina Niegowa obejmuje administracyjnie 20 sołectw: Antolka, Bliżyce, Bobolice, Brzeziny, Dąbrowno, Gorzków Nowy, Gorzków Stary, Ludwinów, Łutowiec, Mirów, Moczydło, Mzurów, Niegowa, Niegówka, Ogorzelnik, Postaszowice, Sokolniki, Tomiszowice, Trzebniów i Zagórze.

Zachodnia i południowo-zachodnia część Gminy to obszar Wyżyny Częstochowskiej, natomiast północno-wschodnia i wschodnia część położona jest w obrębie Progu Lelowskiego. Są to wyraźnie różne jednostki o odrębnym ukształtowaniu terenu i budowie geologicznej, co oczywiście w konsekwencji ma wpływ na szatę roślinną, użytkowanie terenu i krajobraz. Wyżynę budują wapienie jurajskie, które w wyniku procesów krasowych uległy znacznej denudacji, tworząc rzeźbę urozmaiconą ostańcami wapiennymi, jaskiniami, lejami krasowymi i wywierzyskami. Mozaikową rzeźbę tej części Gminy tworzy układ skałek i wzgórz oraz dolin i niecek. Cechą

charakterystyczną tego terenu są przecinające wyniesienia liczne „suche” doliny, niosące wody jedynie podczas nawalnych opadów oraz wiosennych roztopów. W centralnej części Gminy znajdują się rozcięcia erozyjne w formie wąwozów.

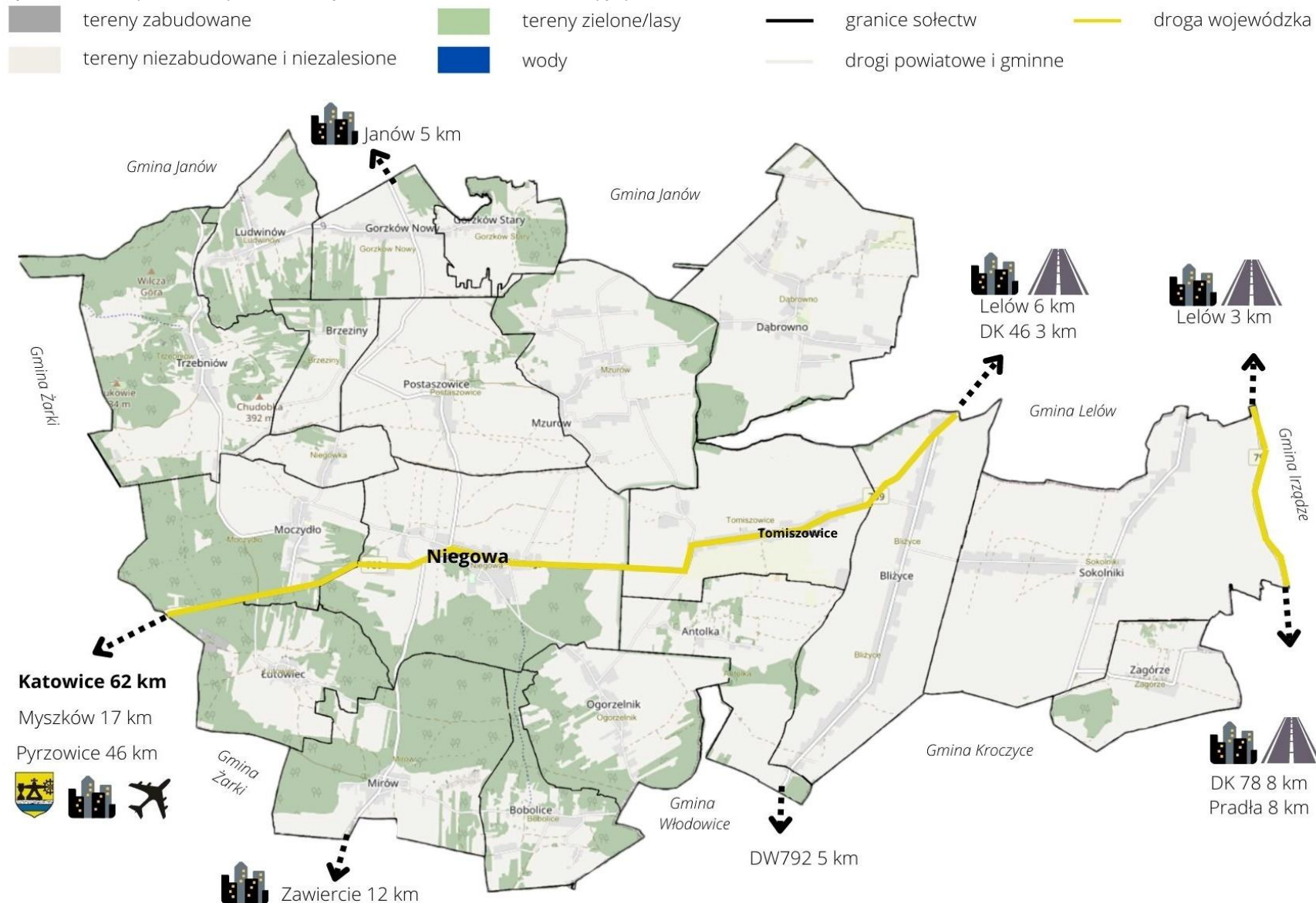
Powierzchnia gminy wynosi 8.757 ha (87,57 km²), z czego grunty rolne zajmują powierzchnię 6.820 ha tj. 78 % ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne 1.371 ha tj. 16 %, nieużytki to 169 ha tj. 1,9 %.

Jednym z kluczowych uwarunkowań stanowiących fundament rozwoju gminy, jak dla większości gmin jurajskich stanowią tereny cenne przyrodniczo. Z jednej strony decydują one o dużym potencjale gminy do rozwoju oferty rekreacyjno-turystycznej z drugiej jednak strony determinują wprowadzenie licznych ograniczeń (np. w kontekście rozbudowy mieszkaniowej czy usługowej).

W dalszej części tego rozdziału przedstawiono graficznie model przestrzenno - gospodarczy gminy, który opiera się w szczególności o:

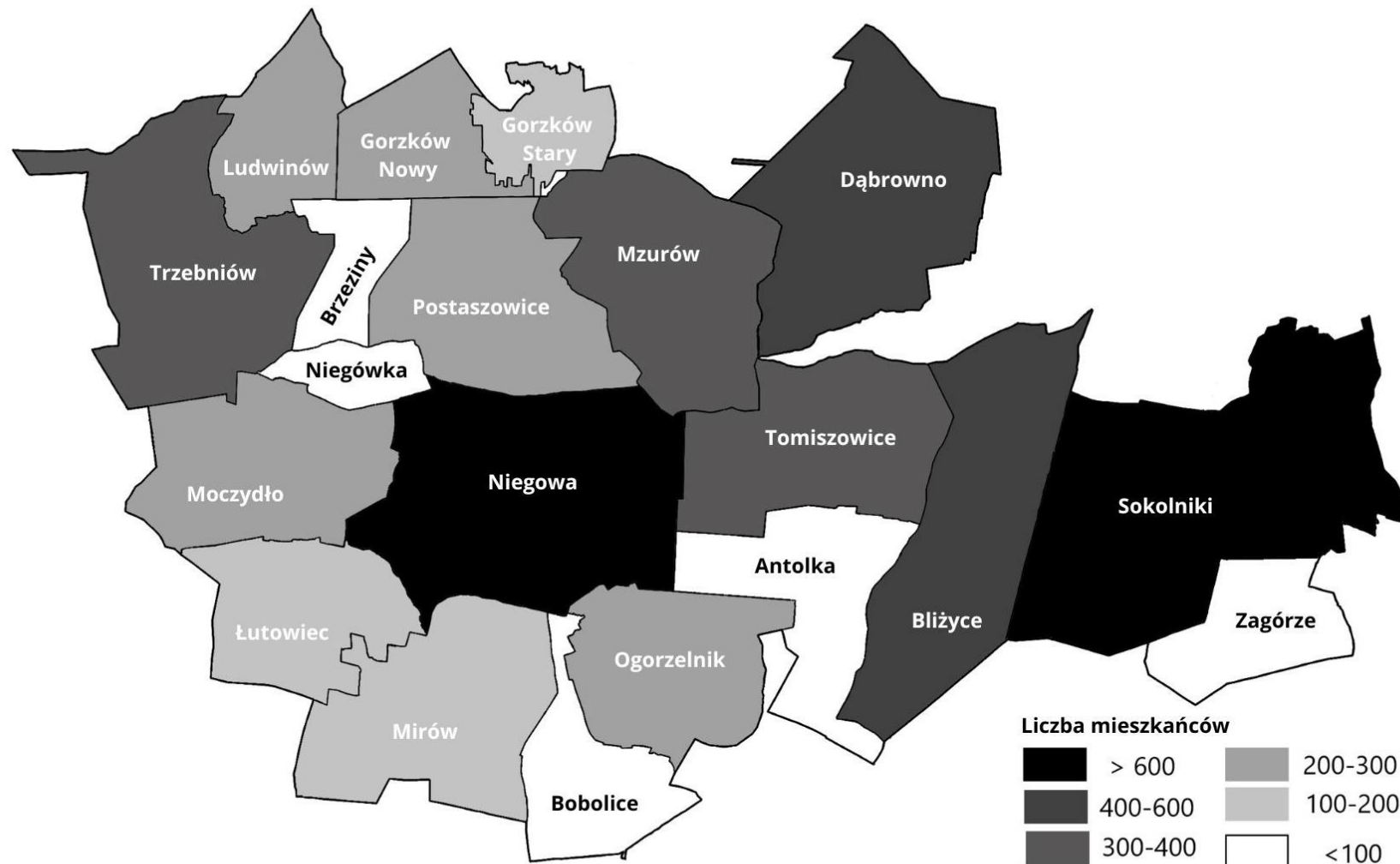
- elementy struktury osadniczej,
- dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju jednostki (np. obszary usługowe, obszary turystyki i wypoczynku, obszary produkcji rolniczej, obszary chronione, obszary inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym),
- schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych.

Mapa 1 Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym

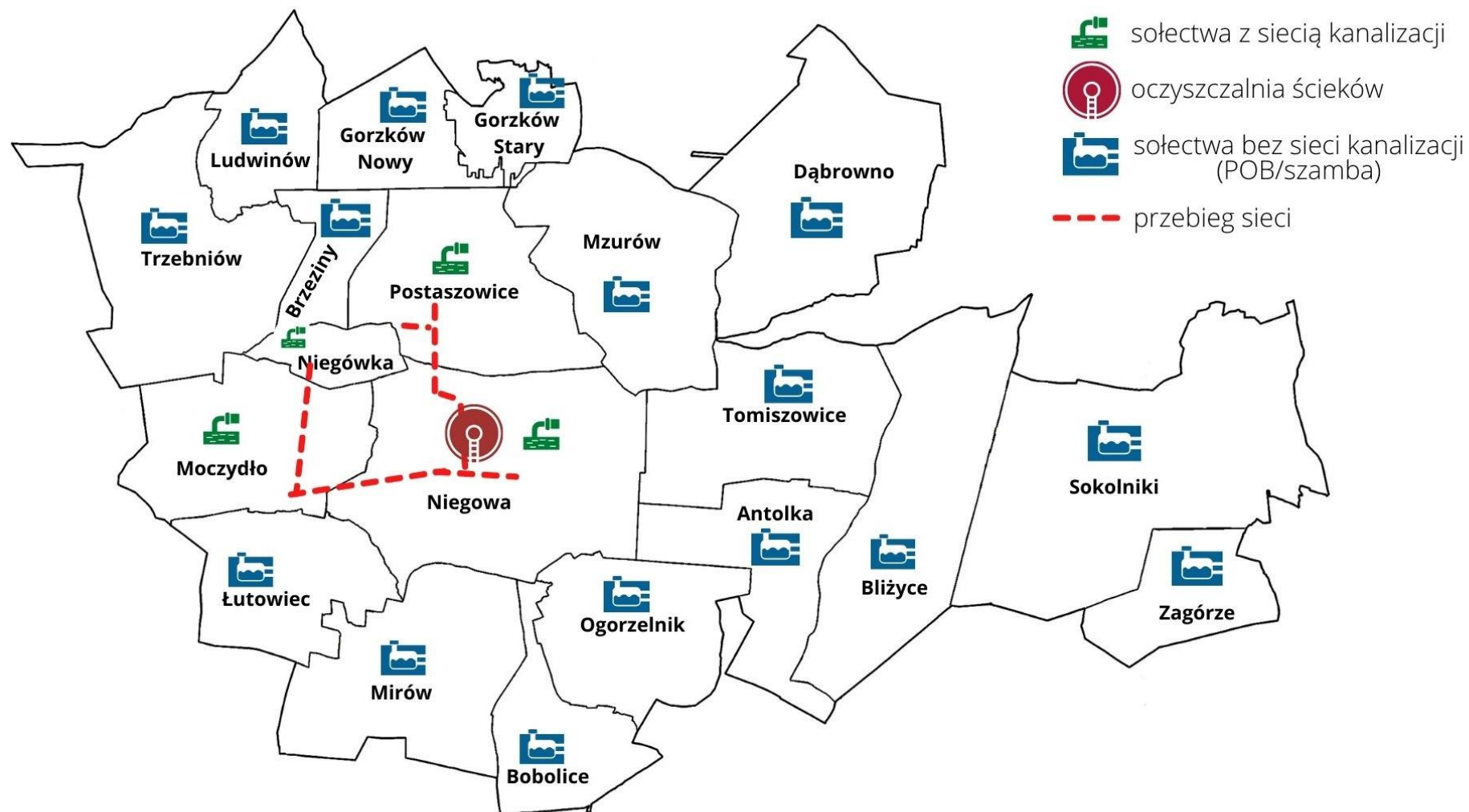

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Demografia - liczba mieszkańców wg obszarów ewidencyjnych

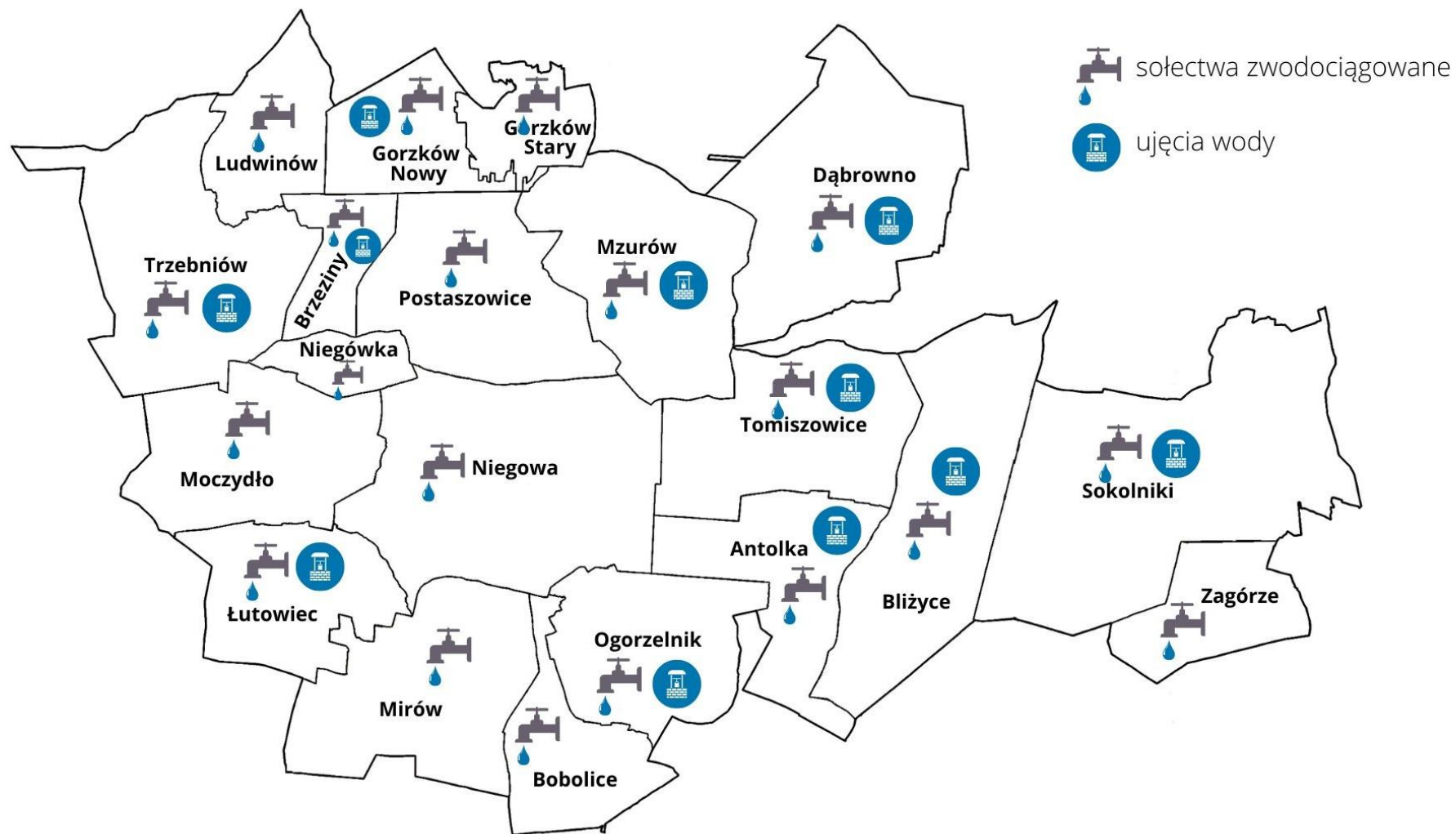

Mapa 3 Infrastruktura techniczna - kanalizacja

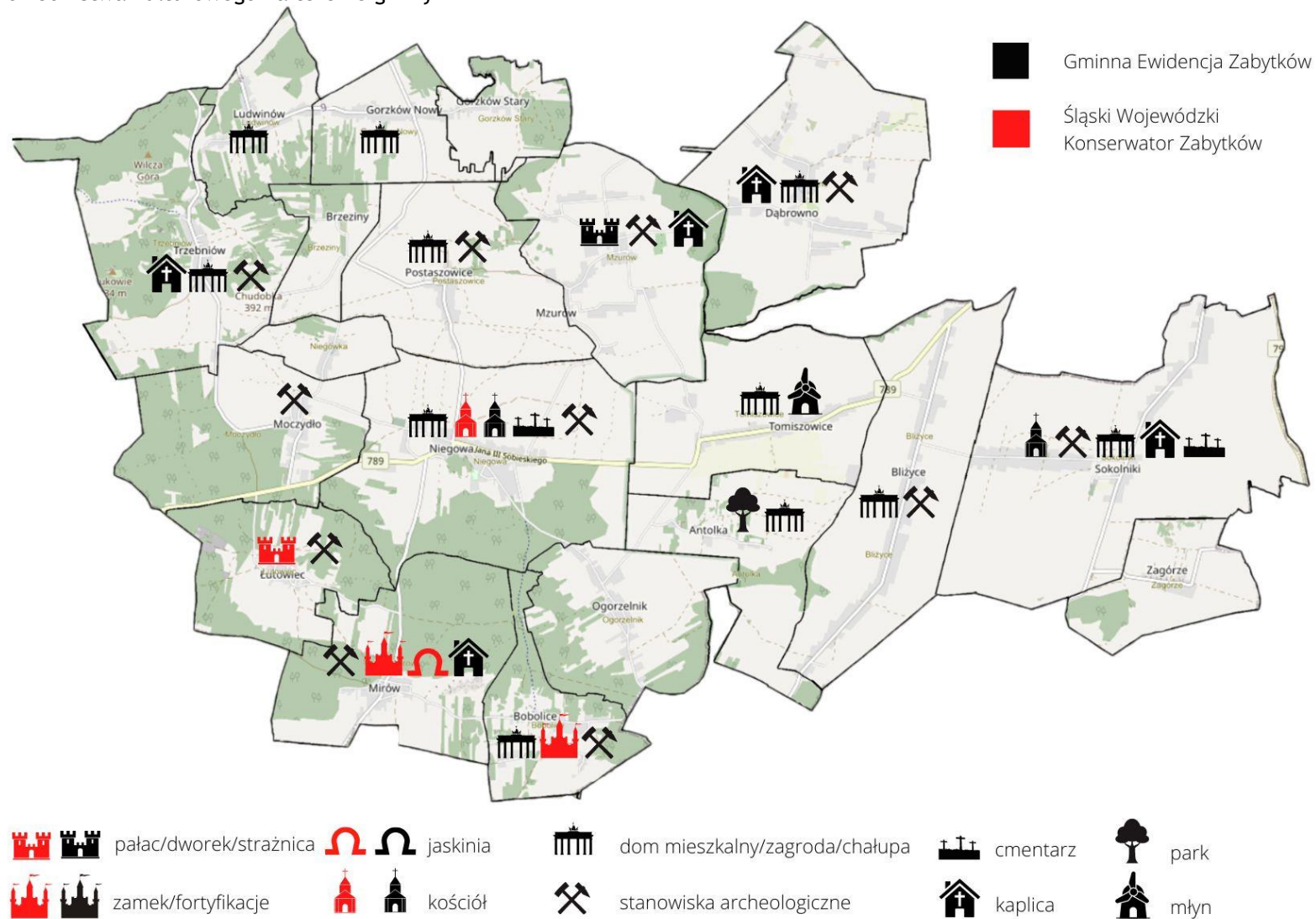
Stopień skanalizowania gminy wynosi 18,1% wg danych GUS za rok 2021

Mapa 4 Infrastruktura techniczna - woda

Stopień zwodociągowania gminy wynosi 99,6% wg danych GUS za rok 2021

Mapa 5 Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

NATURA2000
obszary siedliskowe

1 Rezerwat Ostrężnik
2 Rezerwat Bukowa Kępa
 Stanowisko dokumentacyjne

Pomnik przyrody
 Granica gminy

Park Krajobrazowy
Orlich Gniazd

Park Krajobrazowy
Orlich Gniazd - otulina

6.2 Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Zobrazowane na poniższej mapie warunki funkcjonalno-przestrzenne jednostki (przeznaczenie poszczególnych terenów) nie ulegną zmianie w wyniku realizacji kierunków działań zdefiniowanych w ramach strategii.

Gmina Niegowa. Jej obszar stanowią głównie tereny wiejskie. Układ osadniczy jest dość rozległy, na terenie gminy znajdują się 20 miejscowości o statusie wsi.

Obecna struktura przestrzenna gminy Niegowa wykazuje się wyraźną koncentracją osadnictwa wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Zespoły wiejskie rozwijają się przeważnie w układach ulicowych, co przyczynia się do znacznego odbudowywania dróg.

W granicach gminy zachowały się, w różnym stopniu czytelności, ruralistyczne układy przestrzenne. W przestrzeni gminy dostrzec można także obiekty murowane i drewniane, które stanowią dziedzictwo kulturowe obszaru.

Na całym terenie gminy dominuje zabudowa zagrodowa, w związku z dominującą funkcją rolniczą na jej terenie. W obszarze gminy zauważalne są także obiekty związane z obsługą ruchu turystycznego oraz letniskowe, co wynika z dobrych warunków środowiskowych jednostki.

Ważną rolę w kształtowaniu struktury przestrzennej gminy odgrywają elementy krajobrazu naturalnego, m.in.:

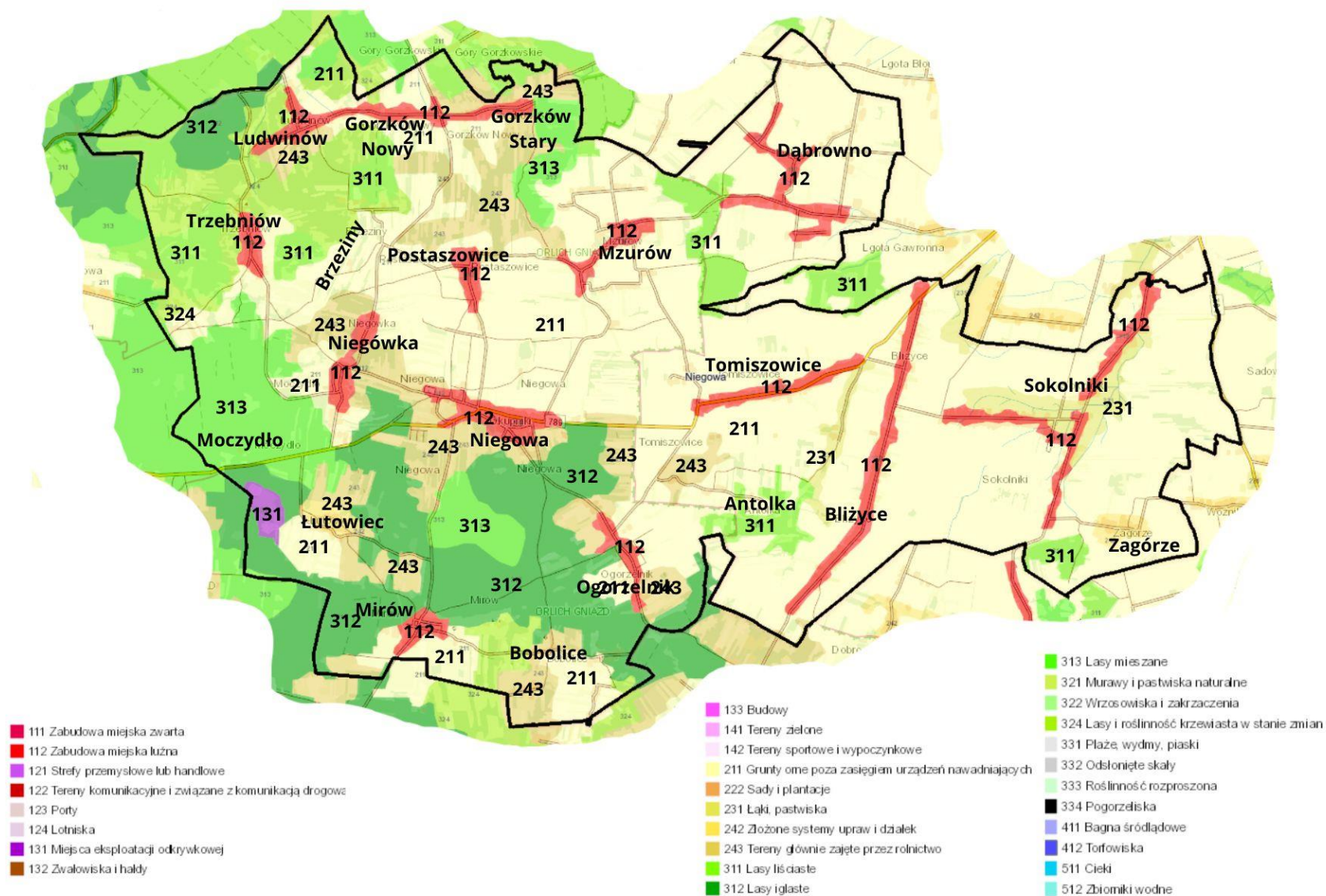
- położenie na obszarze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej,
- zespoły leśne - na terenie całej gminy.

W gminie występują elementy stanowiące istotne znaczenie dla rozwoju przestrzennego poszczególnych miejscowości. Wyróżnić wśród nich można m.in.:

- specyficzne cechy środowiska przyrodniczego:
 - rozległe tereny leśne, stanowiące ponad 16% powierzchni gminy,
 - obszary wysokiej klasy krajobrazu naturalnego, ,
 - duże powierzchnie terenów chronionych: Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd”, obszary siedliskowe Natura 2000, pomniki przyrody, rezerваты przyrody, użytek ekologiczny, korytarz ekologiczny;
- specyficzne cechy środowiska kulturowego:
 - występowanie cennych zabytków znajdujących się w rejestrze zabytków,
 - występowanie miejsc pamięci narodowych,
 - występowanie licznych obiektów (budynki, krzyże, kapliczki przydrożne, itp.) charakterystycznych dla krajobrazu kulturowego obszaru;

- istniejące zainwestowanie:
 - przebieg dróg wojewódzkich nr 789 i nr 794,
 - występowanie cmentarzy i wyznaczonych wokół nich stref ochrony sanitarnej,
 - strefy ochrony konserwatorskiej,
 - istniejąca infrastruktura techniczna (przede wszystkim przebieg linii wysokiego napięcia).

Mapa 7 Funkcje terenów w gminie

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Schematyczne rozmieszczenie planowanych działań i oczekiwanych zmian

Zaplanowane w Strategii kierunki działań obejmują zarówno aspekt społeczny, gospodarczy jak i przestrzenny.

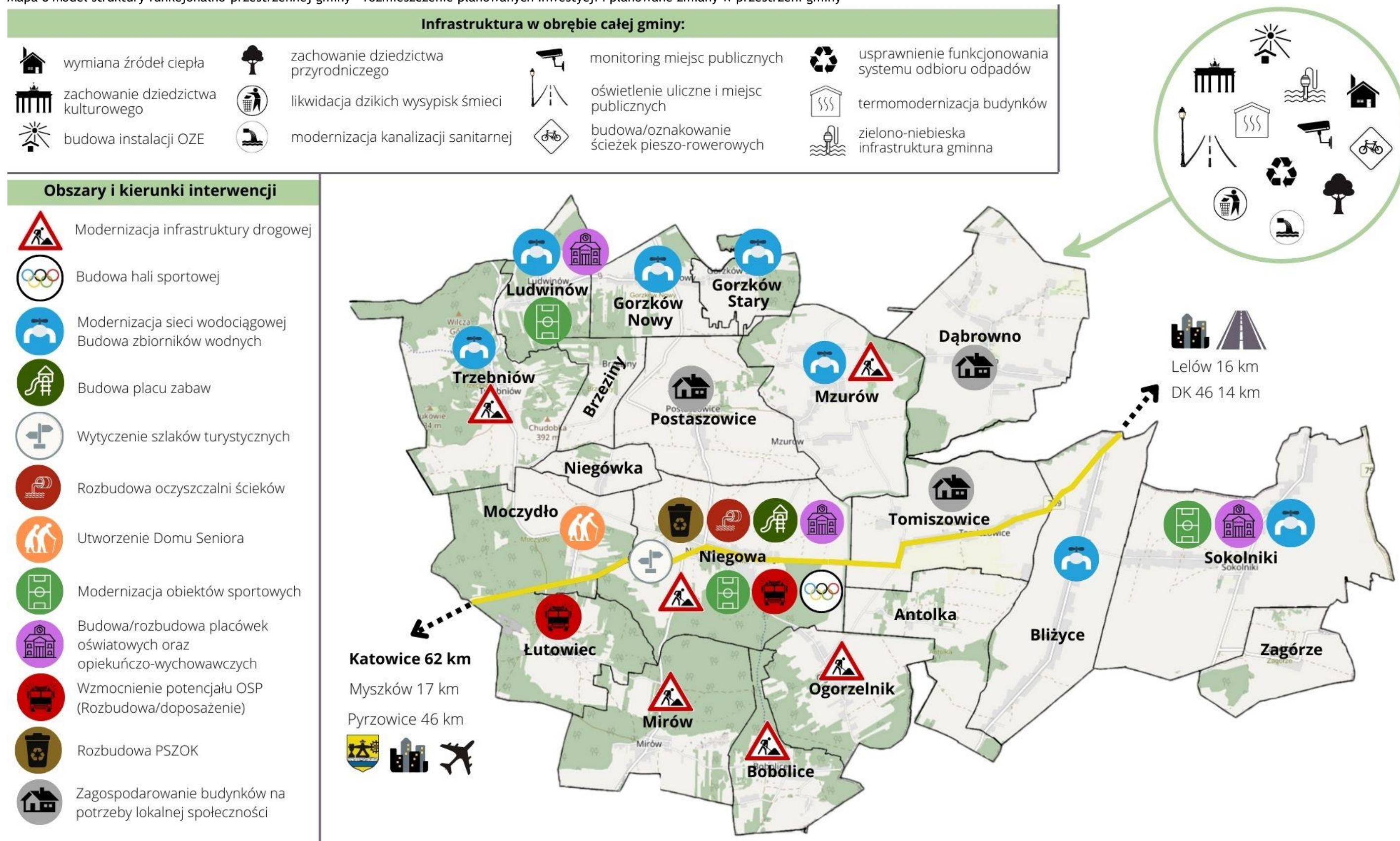
Działania te ukierunkowane są na inwestycje, które:

- stanowią odpowiedź na zdefiniowane w części diagnostycznej niedobory wynikające z przemian społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy w ostatnich latach,
- w bezpośredni sposób przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców,
- przyczyniają się do promocji gminy jako przestrzeni atrakcyjnej do zamieszkania i spędzania czasu wolnego.

Realizacja przedstawionych zamierzeń nierozzerwalnie związana jest z możliwościami finansowymi gminy w tym możliwością pozyskania środków zewnętrznych w nowej perspektywie finansowania na lata 2021-2027.

Model przestrzenny zaplanowanych działań przedstawiono poniżej.

Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy - rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy

Źródło: Opracowanie własne

6.4 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie Gminy Niegowa należy do zadań własnych gminy.

Gmina Niegowa prowadzi planową i racjonalną gospodarkę przestrzenną.

Gmina Niegowa dysponuje przewidzianymi prawem tj. ustawą z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503, 1846, 2185, 2747.) instrumentami pozwalającymi prawidłowo prowadzić politykę przestrzenną.

Studium uwarunkowań i kierunki zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa (dokument planistyczny) zostało uchwalone przez Radę Gminy Niegowa uchwałą Nr. 23/IV/2002 z dnia 28 grudnia 2002 roku. Studium to obowiązuje obecnie.

Uchwałą Nr 124/XVIII/ z dnia 30 marca 2012 roku Rada Gminy Niegowa postanowiła o przystąpieniu do sporządzenia nowego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dnia 29 maja 2015 r. Gmina zleciła opracowanie nowego Studium.

Dnia 30 kwietnia 2018 roku Studium nie zostało uchwalone przez Rady Gminy Niegowa tym samym nie jest dokumentem planistycznym obowiązującym na terenie Gminy Niegowa.

Aktualnie na terenie Gminy obowiązuje 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w latach 2005-2013 następującymi uchwałami Rady Gminy Niegowa:

- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 312/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Ogorzelnik opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 27 poz. 554 z dnia 19 lutego 2007 roku
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 313/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Mzurów opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 27 poz. 555 z dnia 19 lutego 2007 r.
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 315/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Ludwinów, Gorzków Nowy i Gorzków Stary opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 27 poz. 556 z dnia 19 lutego 2007 roku.

- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 316/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Dąbrowno opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 27 poz. 557 z dnia 19 lutego 2007 roku.
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 317/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Bliżyce opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 27 poz. 558 z dnia 19 lutego 2007 roku.
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 308/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Trzebniów opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 26 poz. 550 z dnia 16 lutego 2007 roku.
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 309/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Tomiszowice i Antolka opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 26 poz. 551 z dnia 16 lutego 2007 r.
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 310/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Sokolniki i Zagórze opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 26 poz. 552 z dnia 16 lutego 2007 roku
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 311/XLV/2006 Rady Gminy Niegowa z dnia 26 października 2006 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Postaszowice, Niegówka i Brzeziny opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 26 poz. 553 z dnia 16 lutego 2007 r.
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 68/XII/2007 Rady Gminy Niegowa z dnia 31 października 2007 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Niegowa opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 9 poz. 224 z dnia 22 stycznia 2008 roku.
- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 69/XII/2007 Rady Gminy Niegowa z dnia 31 października 2007 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Moczydło i Łutowiec opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego Nr 9 poz. 225 z dnia 22 stycznia 2008 roku.

- MPZP Gminy Niegowa uchwalony Uchwałą Nr 216/XXVII/2013 Rady Gminy Niegowa z dnia 21 marca 2013 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa w części dotyczącej miejscowości Mirów i Bobolice opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z 2013 r. poz. 2968 z dnia 29 marca 2013 roku.

Do powyższych MPZP, uchwałami Rady Gminy Niegowa, wniesiono zmiany punktowe. Dokumenty dostępne są w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Niegowa

W dniu 14 maja 2020 roku uchwałą Nr XVIII/127/2020 Rada Gminy Niegowa postanowiła o przystąpieniu do opracowania nowego Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Niegowa.

Zmiana MPZP Gminy Niegowa podyktowana została koniecznością zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy związanych ze zmianą sposobu zagospodarowania terenu, nowymi wymaganiami w sferze budownictwa jednorodzinnego i zabudowy gospodarczej oraz infrastruktury technicznej, postępu technicznego w dziedzinie budowy maszyn rolniczych, dyrektyw unijnych w zakresie ochrony środowiska i budowy odnawialnych źródeł energii.

Biorąc pod uwagę model funkcjonalno-przestrzenny opracowany na potrzeby strategii rekomenduje się:

- przy realizacji zadań w ramach zaplanowanych w strategii kierunków działań, każdorazowo uwzględniać zapisy MPZP.
- w planowaniu przestrzennym uwzględniać zapisy o których mowa w art. 315 Ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r. poz. 2625, 2687, z 2023 r. poz. 295, 412.), tj.:
- uwzględniać zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (przyjętego uchwałą nr V / 26 / 2 / 2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.),
- projekty dotyczące ścieżek pieszo- rowerowych muszą być zgodne z dokumentem pn. „STANDARDY I WYTYCZNE KSZTAŁTOWANIA INFRASTRUKTURY ROWEROWEJ” opracowanym przez KO PROJEKTY Katarzyna Chojnacka, wydawca: GÓRNOŚLĄSKO- ZAGŁĘBIOWSKA METROPOLIA (09/2022)
- kontynuować działania zmierzające do ochrony terenów cennych przyrodniczo gminy
- podnosić walory techniczne zabytkowej zabudowy gminy,
- uwzględniać w MPZP działań wpływających na zwiększenie retencji wodnej na terenie gminy,

- dążyć do wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz gazu ziemnego jako podstawowego paliwa do zasilania urządzeń wytwarzających energię ciepłą.

6.4.1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określone w strategii rozwoju województwa.

Przyjęte ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie wpisują się w ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie śląskim określonych w strategii rozwoju województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030" przyjęta została uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/24/1/2020 z dnia 19 października 2020 r.

Zdefiniowana w Strategii wizja rozwoju województwa to: Województwo śląskie będzie nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji, zapewniającym możliwości rozwoju swoim mieszkańcom i oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Wizja budowana jest między innymi w oparciu o uwarunkowania przestrzenne województwa, wyznaczając pożądane cechy struktury osadniczej, sposoby użytkowania przestrzeni, kształtowanie powiązań wewnętrznych i zewnętrznych.

Osiągnięcie zarysowanej wizji rozwoju wymagać będzie koncentracji działań na czterech celach strategicznych, dla których sformułowano cele operacyjne w perspektywie do roku 2030.

Poniżej przedstawiono zgodność celów strategicznych określonych w Strategii rozwoju województwa śląskiego z przyjętymi celami operacyjnymi wyznaczonymi w ramach Strategii rozwoju Gminy Niegowa do roku 2030.

Tabela 7 Zgodność z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego.

Cele strategiczne na poziomie województwa śląskiego	Zgodność z celami Strategii Rozwoju Gminy Niegowa do roku 2030
CEL STRATEGICZNY A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej	Cel strategiczny I - Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego
CEL STRATEGICZNY B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca	Cel strategiczny I - Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego Cel strategiczny II - Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa

CEL STRATEGICZNY C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni	Cel strategiczny II - Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa
CEL STRATEGICZNY D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	Cel strategiczny I - Gmina Niegowa miejscem dla rozwoju społeczno-gospodarczego Cel strategiczny II - Wysoka jakość przestrzeni publicznej i środowiska naturalnego w gminie Niegowa

Źródło: Opracowanie własne

7 Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” została przyjęta Uchwałą nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020 rok.

Dokument stanowi wynik szczegółowych prac analitycznych oraz szeroko zakrojonego procesu konsultacji społecznych, przeprowadzonych w latach 2018-2020.

W prace związane z przygotowaniem dokumentu, prowadzone przez Zarząd Województwa Śląskiego, zaangażowani byli zarówno przedstawiciele administracji szczebla regionalnego i lokalnego, instytucje regionalne jak również liczne środowiska eksperckie, w tym naukowe, NGO oraz mieszkańcy regionu.

Zarysowane w dokumencie cele i kierunki wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych.

Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców, co jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych.

Niniejsza Strategia wpisuje się również w krajową politykę rozwoju określoną w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku) oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Odpowiada również na wyzwania polityki europejskiej, które wyrażone zostały w Europejskim Zielonym Ładzie oraz założeniach do Polityki Spójności na lata 2021-2027.

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju w Celu 1. Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów zidentyfikowano kluczowe obszary problemowe z punktu widzenia rozwoju kraju, takie jak: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszary zagrożone trwałą marginalizacją, Śląsk i wschodnia Polska, dla których dedykowano programy wsparcia.

Z punktu widzenia województwa śląskiego istotna będzie realizacja **Programu dla Śląska**, którego celem jest zmiana profilu gospodarczego regionu, stopniowe zastępowanie tradycyjnych sektorów gospodarki, takich jak górnictwo i hutnictwo, nowymi przedsięwzięciami w sektorach bardziej produktywnych, innowacyjnych i zaawansowanych technologicznie. Założono, iż po 2020 roku nastąpi pełne wdrożenie Programu dla Śląska skorelowanego z rządowymi programami restrukturyzacyjnymi, rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportowej, wdrażaniem nowej, terytorialnie wrażliwej, zintegrowanej polityki miejskiej, przemysłowej, innowacyjności

i kształtowania zasobów ludzkich. Planuje się wprowadzenie dodatkowych instrumentów związanych z dostosowaniem krajowych programów operacyjnych do celów Programu dla Śląska, przede wszystkim w obszarze promocji inwestycji oraz innowacyjności.

Rozwinięciem zapisów SOR jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), która kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów - zarówno miejskich, jak i wiejskich. Oznacza to ukierunkowanie wsparcia na obszary zmagające się z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi, zarówno na poziomie regionalnym (wschodnia Polska, Śląsk), jak i ponadlokalnym (obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze z otaczającymi obszarami wiejskimi).

W KSRR 2030 wskazane zostały Obszary Strategicznej Interwencji, które będą wspierane z poziomu kraju i regionu za pomocą specjalnie dedykowanych instrumentów, tj.: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju, tj. wschodnia Polska i Śląsk (Program Polska Wschodnia+, Program dla Śląska).

OSI wyznaczone w KSRR 2030 istotne dla województwa śląskiego to:

- **Śląsk,**
- miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, (miasta powiększające dystans rozwojowy),
- obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

Zgodnie z zapisami KSRR 2030 województwa mogą wyznaczać swoje Obszary Strategicznej Interwencji jako odpowiedź na zidentyfikowane problemy rozwojowe.

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznaczono następujące Obszary Strategicznej Interwencji:

W ujęciu funkcjonalnym:

- Pierwszy typ OSI w ujęciu funkcjonalnym tworzą tzw. **subregiony**. Zostały one zdefiniowane w pierwszej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego uchwalonej w dniu 25 września 2000 r.
- Drugi typ OSI w ujęciu funkcjonalnym znajduje swoje odzwierciedlenie w podstawowych typach jednostek, tj.: obszarach wiejskich i miejskich.

W ujęciu tematycznym:

Zidentyfikowano 5 OSI w ujęciu tematycznym przyporządkowane do dwóch grup:

- OSI konkurencyjne:

- ✓ Obszary cenne przyrodniczo,
- ✓ Ośrodki wzrostu

- OSI problemowe

- ✓ Gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
- ✓ Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,
- ✓ Gminy w transformacji górniczej.

Analizując informacje zawarte w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego w zakresie wyznaczonych OSI, należy wskazać, iż Gmina Niegowa wpisuje się w:

- ✓ **OSI konkurencyjne: obszary cenne przyrodniczo,**

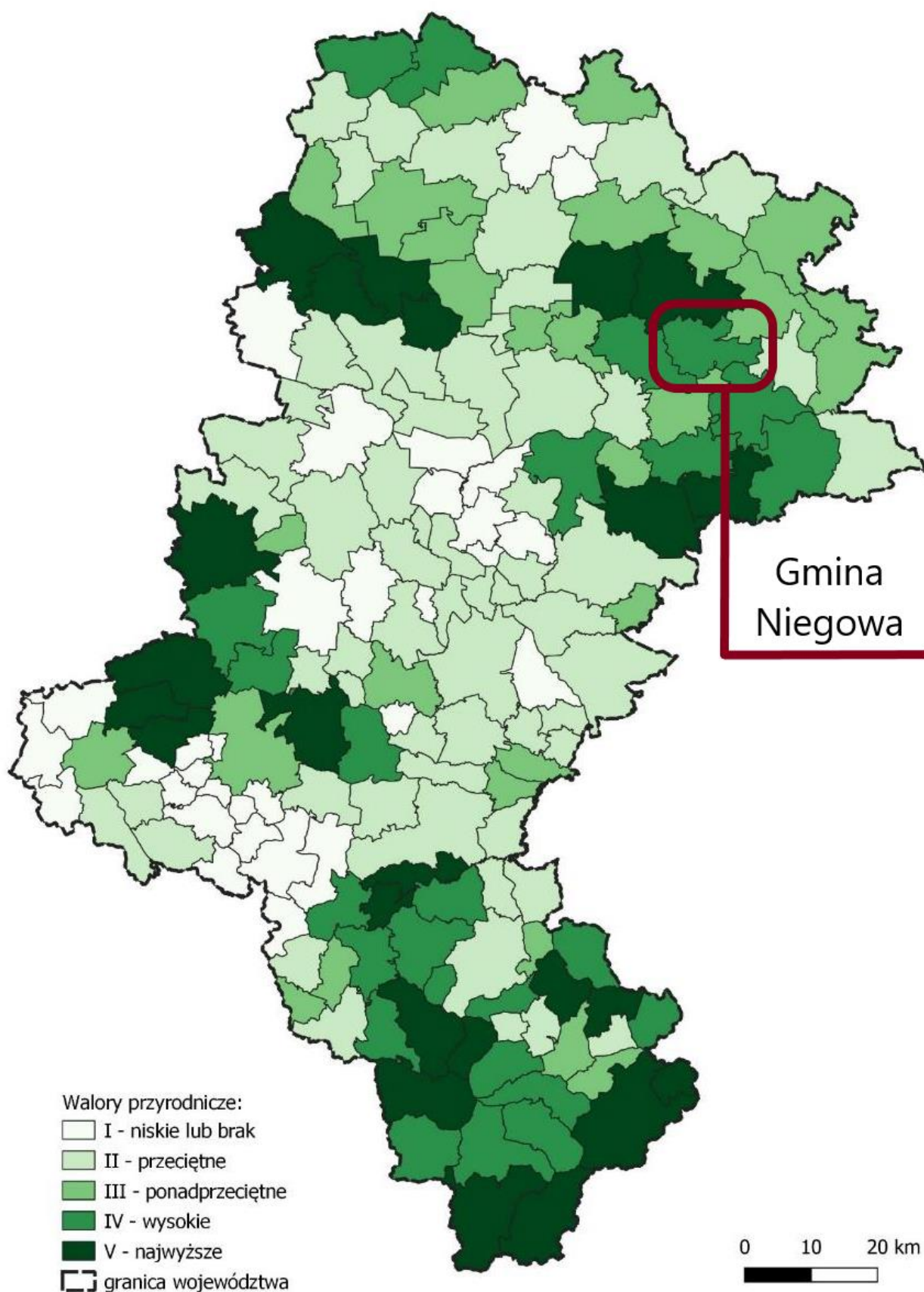
W strategii opisano przedmiotowy OSI, jako:

Obszar OSI - obszary cenne przyrodniczo, został wyznaczony w oparciu o udział scalonej powierzchni cennej przyrodniczo w powierzchni całej gminy. Kategoryzacja terenów cennych przyrodniczo została oparta o powierzchniowe formy ochrony przyrody (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) oraz korytarze ekologiczne (korytarze dla ssaków kopytnych i drapieżnych oraz korytarze spójności). Dobór powyższych kategorii opierał się na założeniu, że są to najważniejsze obszary dla zachowania walorów przyrodniczych regionu. O ile pierwsze chronione są prawem, o tyle drugie wymagają wzmocnienia odgrywanej roli w systemie przyrodniczym województwa i działań zabezpieczających przed dalszą degradacją i osłabianiem ich funkcjonalności.

Wyzwaniem dla tego obszaru OSI jest ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności, poprawa stosunków wodnych i ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych oraz zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych. **Istotne będzie również programowanie i prowadzenie na tych terenach zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym tych obszarów, ukierunkowanym na wykorzystanie lokalnych potencjałów.**

Na poniższej mapie przedstawiono położenie Gminy Niegowa na tle OSI - tereny przyrodnicze.

Mapa 9 OSI - obszary cenne przyrodniczo

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

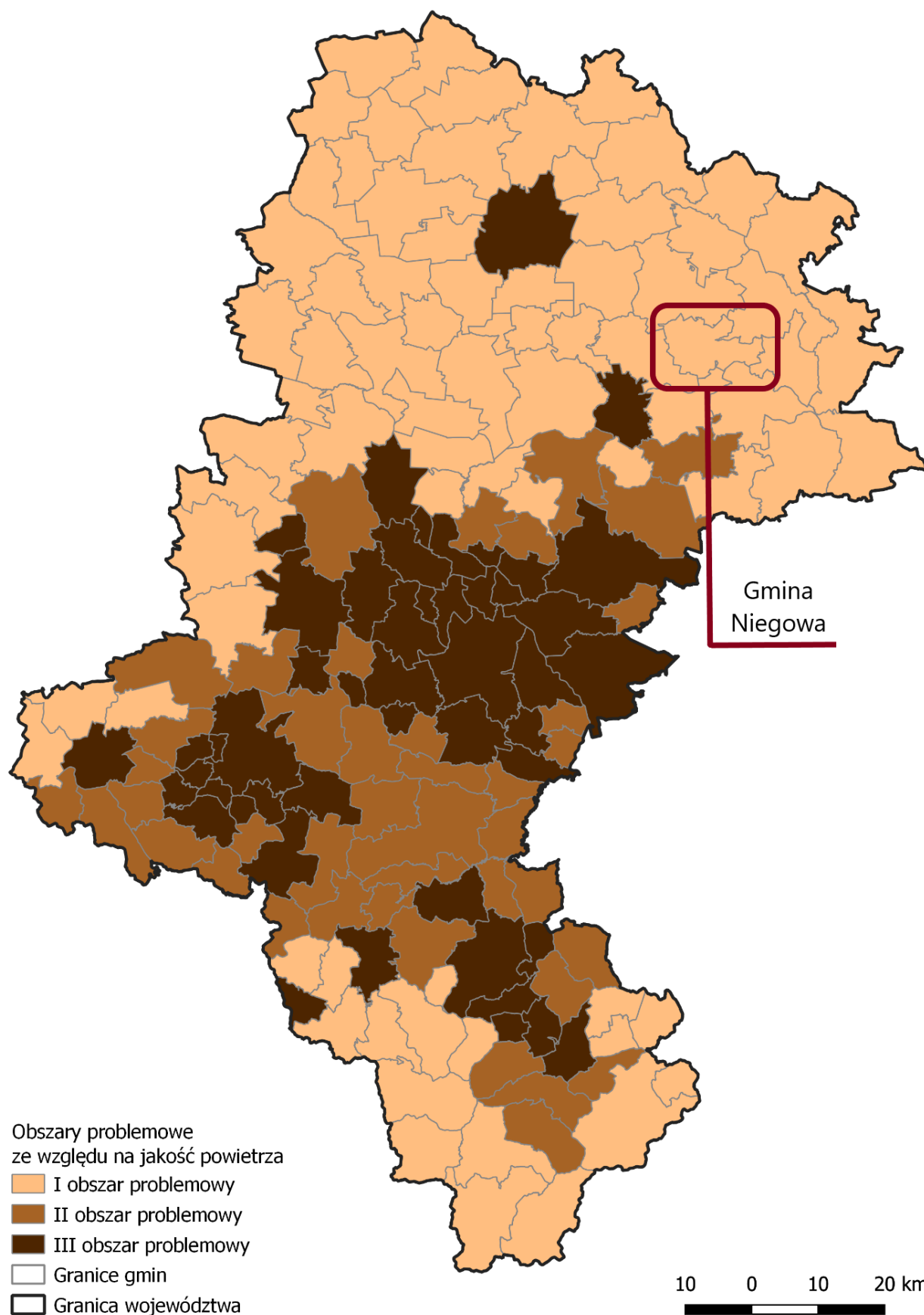
✓ **OSI problemowe: Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza**

Powietrze na terenie województwa śląskiego jest silnie zanieczyszczone. Przekroczenie docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu występuje na obszarze całego województwa.

Główną przyczyną złej jakości powietrza w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (bytowo-komunalna). Znacznie mniejszy wpływ, na jakość powietrza ma emisja przemysłowa i liniowa. Pomimo działań podejmowanych w ostatnich latach, nie zanotowano znaczącej poprawy jakości powietrza. Największym wyzwaniem stojącym przed województwem na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm, jakości powietrza.

Na poniższej mapie przedstawiono położenie Gminy Niegowa na tle OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza.

Mapa 10 OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Zgodność kierunków działań dla wyżej wymienionych OSI w odniesieniu do zapisów Strategii Rozwoju Gminy Niegowa do roku 2030.

W strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2030” w rozdziale 7 Przedsięwzięcia i terytorialny wymiar interwencji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, przedstawiono propozycje wybranych kierunków działań, które powinny być priorytetowo realizowane na wyznaczonych obszarach wsparcia.

W poniższych tabelach przedstawiono wskazane dla OSI, w które wpisuje się Gmina Niegowa wybrane kierunki działań i ich zgodność z założeniami strategii.

Tabela 8 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - obszary cenne przyrodniczo z założonymi kierunkami działań w ramach strategii

Rekomendowane kierunki działań OSI - tereny cenne przyrodniczo	Kierunki działań w ramach Strategii
Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej.	K.C.II.3.1. Rozbudowa/modernizacja/ remont sieci ścieżek pieszo-rowerowych wraz z budową miejsc odpoczynkowych K.C.II.3.2. Zintegrowana promocja atrakcji turystyczno-rekreacyjnych Gminy K.C.II.3.3. Wytyczenie lokalnych szlaków, oznakowanie, przygotowanie materiałów informacyjnych, wyposażenie w niezbędne elementy infrastrukturalne K.C.II.3.4. Utworzenie infrastruktury dla popularnych form turystyki (pola namiotowe, kempingi)
Podniesienie, jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców.	K.C.I.4.4. Budowa hali sportowej K.C.I.4.5. Modernizacja infrastruktury rekreacyjnej oraz sportowej
Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	K.C.II.1.1. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze prywatnym i publicznym K.C.II.1.2. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych.	K.C.III.7.2. Wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo do działań edukacyjnych K.C.III.7.3. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ich wpływu na ochronę środowiska
Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.	K.C.II.5.1. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy K.C.II.5.2. Budowa i modernizacja sieci wodociągowej K.C.II.5.3 Budowa/przebudowa/modernizacja oczyszczalni ścieków K.C.II.5.4. Poprawa jakości systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza z założonymi kierunkami działań w ramach strategii

Rekomendowane kierunki działań OSI - w zakresie jakości powietrza	Kierunki działań w ramach Strategii
Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej.	K.C.II.1.1. Wzrost udziału energii pochodzącej z OZE w sektorze prywatnym i publicznym K.C.II.1.2. Poprawa efektywności energetycznej budynków publicznych i prywatnych
Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych	K.C.III.7.2. Wykorzystanie terenów atrakcyjnych przyrodniczo do działań edukacyjnych K.C.III.7.3. Zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ich wpływu na ochronę środowiska
Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.	K.C.II.5.1. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej na terenie gminy K.C.II.5.2. Budowa i modernizacja sieci wodociągowej K.C.II.5.3. Przebudowa/modernizacja oczyszczalni ścieków K.C.II.5.4. Poprawa jakości systemu zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną

Źródło: Opracowanie własne

8 Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy

W ramach strategii nie wyznacza się obszarów o znaczeniu strategicznym dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Należy zaznaczyć, iż biorąc pod uwagę strukturę zagospodarowania przestrzennego gminy oraz fakt występowania na jej terenie dużych przestrzeni obszarów chronionych, należy wskazać, iż wsparcie całego obszar gminy zgodnie ze zdefiniowanymi kierunkami działań w poprzednim rozdziale opracowania jest kluczowe w celu osiągnięcia zakładanej wizji rozwoju gminy do 2030 roku.

9 System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Wdrażaniu strategii towarzyszyć musi jej ciągła ewaluacja, prowadzona w oparciu o pozyskiwane informacje dotyczące rozwoju gminy, skutków prowadzonych działań i ich odbiorze społecznym.

Do najważniejszych zadań w zakresie wdrażania strategii należeć będzie:

- Monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w strategii - działanie realizowane będzie w całym okresie trwania strategii, na bieżąco dla każdego działania inwestycyjnego i pozainwestycyjnego indywidualnie.
- Weryfikacja założeń strategii i jej ewentualna aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań.

Po przyjęciu Strategii w okresie jej trwania za proces monitorowania osiągnięcia zaplanowanych ws. strategii kierunków działań odpowiedzialni będą wyznaczeni pracownicy UG Niegowa.

Do monitorowania, oceny realizacji strategii i jej aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi poszczególne kierunki działań oraz analiza osiągniętych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

W miarę potrzeb (od dnia uchwalenia strategii przez Radę Gminy Niegowa) zwoływane będzie spotkanie robocze, podczas którego weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem Strategii, w szczególności:

- osiągnięcie zakładanych wskaźników,
- wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na przyjęte cele i priorytety,
- harmonogram realizowanych przedsięwzięć,
- możliwości budżetowe gminy do dalszej realizacji strategii.

W przypadku znacznej dysproporcji pomiędzy założeniami strategii, a realnymi efektami jej realizacji, powołany zostanie zespół ds. realizacji strategii rozwoju gminy, którego rolą będzie podjęcie kroków zmierzających do odwrócenia niekorzystnych czynników. Jeżeli zaistnieje konieczność aktualizacji dokumentu, Wójt Gminy zwoła zespół zadaniowy oraz zorganizuje konsultacje społeczne z partnerami zaangażowanymi w realizację strategii.

Polityka komunikacji

Efektywna realizacja strategii wymaga wdrażania w układzie wielopodmiotowym, co umożliwia optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów ludzkich oraz instytucjonalnych.

Realizacja większości projektów strategicznych lub też ich późniejsze funkcjonowanie wymaga współdziałania mieszkańców i innych podmiotów uczestniczących w lokalnym życiu społecznym.

Podejście partycypacyjne w procesie zarządzania strategicznego zakłada aktywne uczestnictwo środowisk lokalnych, przedsiębiorstw, instytucji, grup nieformalnych, organizacji pozarządowych, jak również podmiotów zewnętrznych (instytucje regionalne, krajowe, międzynarodowe).

Podstawowa korzyść podejścia partycypacyjnego wiąże się ze skutecznym dopasowaniem realizowanych projektów do potrzeb społeczności lokalnych oraz zapewnia niezbędne ich zaangażowanie w proces wdrażania strategii.

Niniejsza strategia przed przyjęciem przez Radę Gminy Niegowa skonsultowana zostanie zarówno z jej członkami, jak i przedstawicielami samorządu i społeczności lokalnej, przedstawicielami sąsiednich samorządów oraz innymi podmiotami zgodnie z zapisami Ustawy dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Po przyjęciu dokumentu przez Radę Gminy należy w kolejnym kroku rozpocząć kampanię informacyjną, która będzie zawierała, co najmniej następujące działania:

- Umieszczenie w mediach społecznościowych informacji o przyjęciu strategii wraz z podaniem źródła internetowego do elektronicznej wersji dokumentu.
- Umieszczenie informacji o przyjęciu strategii na stronie internetowej gminy.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w gminie w szczególności:

- **Planowanie przestrzenne**
 - Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.
- **Sektor energetyczny**
 - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Niegowa.
 - Aktualizacja założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Niegowa.
- **Ochrona Środowiska**
 - Program Ochrony Środowiska dla gminy Niegowa na lata na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025 - 2028.

Monitoring i aktualizacja

Do monitorowania, oceny realizacji programu i jego aktualizacji służyć będzie system współpracy pomiędzy podmiotami realizującymi program oraz analiza osiąganych wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania.

Komórką odpowiedzialną za prowadzenie stałego monitoringu będzie referat wskazany przez Wójta Gminy, którego zadaniem będzie pozyskiwanie niezbędnych danych umożliwiających monitoring strategii, a następnie ich przetwarzanie i przygotowywanie raportu o stanie realizacji strategii. W miarę potrzeb (od dnia uchwalenia strategii przez Radę Gminy) zwoływane będzie spotkanie robocze, podczas którego weryfikowane i analizowane będą wszystkie aspekty związane z wdrażaniem Strategii, w szczególności:

- osiągalność zakładanych wskaźników,
- wpływ realizacji poszczególnych przedsięwzięć na przyjęte cele i priorytety,
- harmonogram realizowanych przedsięwzięć,
- możliwości budżetowe gminy do dalszej realizacji strategii.

W przypadku znacznej dysproporcji pomiędzy założeniami strategii, a realnymi efektami jej realizacji, powołany zostanie zespół ds. realizacji strategii rozwoju gminy, którego rolą będzie podjęcie kroków zmierzających do odwrócenia niekorzystnych czynników. Jeżeli zaistnieje konieczność aktualizacji dokumentu, Wójt zwoła zespół zadaniowy oraz zorganizuje konsultacje społeczne z partnerami zaangażowanymi w realizację strategii.

10 Ramy finansowe i źródła finansowania

Działania określone w niniejszym dokumencie w większości wymagać będą zewnętrznego dofinansowania, ze względu na ograniczenia budżetowe Gminy. Poniżej zaprezentowano dostępne źródła finansowania projektów oraz zakres jaki obejmują.

- Samorząd może realizować inwestycje będące w jego kompetencjach z wykorzystaniem środków pochodzących z dochodów własnych - jest to najpopularniejsza metoda finansowania inwestycji, jednakże ograniczająca ich skalę i zakres do limitu wydatków uchwalonych na daną inwestycję w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Wsparciem środków własnych mogą być środki z kredytu banków komercyjnych lub środki pozyskane w ramach emisji papierów wartościowych, np. obligacji komunalnych.
- Fundusze Strukturalne. Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Strukturalnej Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Polityka Strukturalna i Fundusze mają pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych. Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 umożliwi współfinansowanie zadań, które sektorowo są spójne z kierunkami działań zaplanowanymi do realizacji w ramach strategii. Preferowane będzie wsparcie dla zadań obejmujących zielono-niebieską infrastrukturę oraz zadania z zakresu szeroko pojętej adaptacji do postępujących zmian klimatycznych.
- Środki finansowe pochodzące z funduszy celowych w tym m.in.: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej oraz wszelkiego rodzaju programy rządowe m.in. Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych.
- Partnerstwo publiczno-prywatne. PPP umożliwia realizację celów publicznych za pomocą inwestycji sektora prywatnego, który w zależności od wybranego modelu współpracy przynajmniej częściowo pokrywa koszty budowy infrastruktury, a później czerpie z niej korzyści, ponosząc też ryzyko rynkowe (popyt).

Opracowanie:

Grupa Altima S.C.
ul. Konduktorska 33
40-155 Katowice
Tel. 535 500 570
www.biuroaltima.pl

Spis tabel

Tabela 1 Analiza SWOT - aspekt społeczny	14
Tabela 2 Analiza SWOT - aspekt gospodarczy	15
Tabela 3 Analiza SWOT - aspekt przestrzenny	16
Tabela 4 Kierunki działań przypisane zidentyfikowanym celom strategii	23
Tabela 5 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego I	26
Tabela 6 Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego II	27
Tabela 7 Zgodność z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego.	45
Tabela 8 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - obszary cenne przyrodniczo z założonymi kierunkami działań w ramach strategii	53
Tabela 9 Zgodność wybranych kierunków działań dla OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza z założonymi kierunkami działań w ramach strategii	54

Spis map

Mapa 1 Elementy struktury osadniczej wraz z układem komunikacyjnym	31
Mapa 2 Demografia - liczba mieszkańców wg obrębów ewidencyjnych	32
Mapa 3 Infrastruktura techniczna - kanalizacja	33
Mapa 4 Infrastruktura techniczna - woda	34
Mapa 5 Zasoby dziedzictwa kulturowego na terenie gminy	35
Mapa 6 Obszary cenne przyrodniczo na terenie gminy	36
Mapa 7 Funkcje terenów w gminie	39
Mapa 8 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy - rozmieszczenie planowanych inwestycji i planowane zmiany w przestrzeni gminy	41
Mapa 9 OSI - obszary cenne przyrodniczo	50
Mapa 10 OSI - Gminy z problemami środowiskowymi w zakresie, jakości powietrza	52

Spis rysunków

Rysunek 1 Rola oraz funkcje Strategii Rozwoju	3
Rysunek 2 Drzewo problemów	17
Rysunek 3 Cele wyznaczone metodą SMART	19
Rysunek 4 Wzajemne oddziaływanie wizji, celów i kierunków działań	21